

Dom Taber

socialnovarstveni zavod
družini prijazno podjetje

Novice iz Tabra

september 2017, 1. številka

Vsebina

Z roko v roki naprej	2	Pesmi naših stanovalcev in prostovoljcev	40
Znamo in zmoremo	3	Medgeneracijski potep in gibalne urice	44
Prav je, da nam je pomembna skrb za svoje najbližje	5	Najraje ustvarjamo sami	45
Svet Zavoda Taber	6	Koncert Alenke Gotar in njenih učencev petja	49
Vsak dan je nekoliko drugačen	8	Naš park	50
Delo s stanovalci me osrečuje	9	Dan žena in dan mučencev	51
Kratki opisi domskih služb	10	Izdelovali smo butarice	52
Hitri ritem v kuhinji	10	Budnica in koncert godbe na pihala	53
Najlepši so vaši nasmehi, toplina in objemi	11	Revija pevskih zborov socialnih zavodov	54
Stare ljudi moraš enostavno imeti rad	12	Alzheimer cafe	55
Gospodinje oskrbovalke večino svojega časa preživimo s stanovalci	12	Bili smo v oddaji Dobro jutro	56
Strežnice med seboj lepo sodelujemo	14	Moja mama si želi v dom	56
Naš delovni dan v pralnici	14	Moj veliki dogodek	57
Javni delavci imamo v domovih za starejše najrazličnejše naloge	15	Jubileji	58
Prejeli smo Certifikat družini prijazno podjetje	16	Običaji naše mladosti	59
Pomoč družini na domu	17	Nabiranje borovnic	59
Promocija zdravja na delovnem mestu	18	Od gob smo nabirali samo jurčke in lisičke	59
26. letne športne igre	20	Prešce	60
Odprli smo nov vadbeni park	22	Pri trinajstih letih sem šla služiti	60
Dan odprtih vrat v Domu Taber – »EU projekt, moj projekt«	23	Na paši smo veliko prepevali	61
Anketa o zadovoljstvu	26	Poroka na brezjah	61
Zakon je kakor maraton, teči moraš počasi	28	Praznovanje "vseh svetih" – 1. November	61
Svoj poklic sem imela zelo rada	31	Naši prostovoljci	62
Pastirček	33	Bralni krog s Poženčanim branjem	62
Fotografska razstava o Logu pod Mangartom	35	Kako hitro teče čas...	63
Emigracije Ložanov, Strmčanov in Predelčanov	36	Vesela soočanja z oskrbovanci	64
Fotografira in piše pesmi	39	Ambasadorka nasmeha	66
		Pobarvanka	67
		Razgibajmo možgane	68
		Smeh je pol zdravja	70
		Koledarček tedenskih dejavnosti	71

Z roko v roki naprej

Ana Vrhovnik, pisarniška referentka - receptorka

Spoštovane stanovalke in stanovalci, svojci, zaposleni, bralke in bralci!

Ob naši drugi obletnici delovanja Doma je izšla tudi druga številka domskega časopisa Novice iz Tabra. V minulem letu se je marsikaj spremenilo. Dobili smo novo direktorico, mag. Elizabeto Pristav Bobnar ter v Svet Zavoda Taber izvolili dve članici, predstavnico stanovalcev Heleno Vončina ter zaposlenih Aleksandro Majcen. Uradno smo prejeli osnovni certifikat Družini prijazno podjetje, zgradili pa smo tudi vadbeni park. Bili smo gostje v oddaji Dobro jutro. Imeli smo dve razstavi, prvi je razstavljal stanovalec Ivo Puc, za njim pa je razstavo ob predavanju o Logu pod Mangartom odprl stanovalec dr. Jaka Vadnjal. Sodelovali smo pri natečaju EU projekt - moj projekt, kjer smo bili izbrani in smo v ta namen organizirali prireditev. Med drugim smo začeli izvajati dejavnost Pomoč družini na domu.

V letošnji številki smo na kratko opisali domske službe, zato se na tem mestu vsem zaposlenim zahvaljujem za angažiranost in pripravljenost na sodelovanje. Osrednja tema je »življenje nekoč«, zato smo se posvetili stari običajem, zakonu, poklicem... Priloga na sredini časopisa je krajša pesniška zbirka, ki ste jo ustvarili stanovalci in je nekaj posebnega. Hvaležna sem vam, da ste osebne zgodbe ter misli delili z nami, dokazali ste, da ste

pravi umetniki. V nadaljevanju smo izpostavili nekaj dogodkov, ki so se zvrstili skozi leto in predstavili drugi del prostovoljcev.

Tudi v prihodnje upam, da bomo lahko tako sodelovali, kot smo v minulem letu. Zato vam želim, da se v Domu dobro počutite, da ste mirni in varni. V dveh letih nisem slišala nič kaj dosti slabega s strani stanovalcev. Toliko potrpežljivosti, strpnosti in modrosti je v vas. Rada sem del Doma in rada sem del vas. Več nam dajete, kot vzamete. Ko pridete do zaposlenih, nas pogosto z veliko previdnostjo vprašate, če imamo čas. Z nekaterimi izmed vas govorim dnevno, z ostalimi redkeje, pa vendar. S seboj nosite bogate življenjske izkušnje, mnogi ste živeli v razmerah, ki so bile vse prej kakor enostavne, zato se zaposleni lahko od vas veliko naučimo. Rada bi vas še poslušala, zato nikoli ne recite, da je karkoli odveč, ker ni. Želim, da imate občutek, da ste v domu slišani, upoštevani in da gremo z roko v roki naprej. Zaslužite si spoštovanje in razumevanje. Zato hvala za lepo besedo in pridne roke, ki zložijo perilo, izdelajo voščilnice, ustvarjajo izdelke, skrbijo za zeliščni vrt ter pripravijo čaj.

Znamo in zmoremo

Mag. Elizabeta Pristav Bobnar, direktorica

Čas je, da se tudi jaz predstavim, saj je minilo že več kot osem mesecev, odkar sem zamenjala svojega predhodnika gospoda Zdravka Kastelica.

Najprej nekaj formalnosti. Po izobrazbi sem magistrica znanosti, po poklicu pa univerzitetna diplomirana socialna delavka. Moja kariera se je začela v Mladinskem domu Jarše, kjer sem eno leto opravljala delo vzgojiteljice v Stanovanjski skupini Kokos. Delo z mladimi me je v tistem času izredno veselilo in otroci so me marsičesa naučili.

Moja poklicna pot se je nadaljevala v Zavodu za zaposlovanje RS, na Območni enoti v Kranju, kjer sem bila zaposlena kot svetovalka. Po enem letu dela v Zavodu, sem svojo poklicno pot nadaljevala v Kamniku, natančneje v Centru za socialno delo. Najprej sem delala na področju denarnih socialnih pomoči, potem na področju starševskega varstva in družinskih prejemkov, leta 2008 pa sem prevzela vodenje Centra za socialno delo Kamnik.

Moje delo v centru je bilo izredno pestro, zanimivo in včasih tudi naporno. Ob zaključevanju drugega mandata direktorice Centra sem začutila, da me vedno bolj vleče med

»zrelo« populacijo, nekam, kjer bom pri svojem delu deležna tudi življenjskih modrosti in izkušenj. Odločila sem se za Dom Taber.

Ko danes gledam nazaj in razmišljam, ali je bila moja odločitev prava ali ne, sem prepričana, da sem se odločila prav. Gospod Zdravko Kastelic je postavil trdne in zdrave temelje uspešnega doma. Težko bo nadaljevati njegovo uspešno delo. Dejstvo je, da so/smo v preteklih dveh letih dokazali, da znamo in zmoremo. Naš Dom je postal dom vseh tistih, ki so prišli k nam kvalitetno preživeti jesen svojega življenja in v njej uživati.

Vrednote, ki jih v našem domu negujemo in nas povezujejo, se niso spremenile. K že omenjenim (srčnost, pomoč in skrbnost, prijaznost in obzirnost, medsebojno sodelovanje in dialog, etika in pravičnost, spoštovanje, varnost in zaupanje, pripadnost, strokovnost, kreativnost, razvoj in iniciativnost), smo dodali še kakšno, in sicer predanost, motiviranost, ambicioznost, družbeno odgovornost ter zaupanje in vzajemno spoštovanje. Vse vrednote so usmerjene v prihodnost doma, njegovih stanovalcev in zaposlenih.

Mladost je čas učenja
modrosti; starost je čas
njene uresničevanja.
(Jean-Jacques Rousseau)

NAŠI CILJI V PRIHODNOSTI SO:

- » delovanje doma, ki bo temeljilo na socialno ekonomskih načelih, s prilagajanjem ponudbe možnostim in potrebam stanovalcev in možnostim družbene podpore,
- » razvijanje skrbi za stanovalce doma,
- » uveljavljanje vloge doma, kot osnovnega lokalnega nosilca razvoja organizirane skrbi za starejše, vključno s storitvijo pomoči na domu,
- » tekoče uvajanje novih dejavnosti, ki bodo zagotovile visoko kakovost storitev, hkrati pa omogočale poslovanje po ekonomskih načelih,
- » zagotavljanje stalne integracije zdravstvene nege na način, ki omogoča visoko raven kakovosti in celovitost izvajanja skrbi za starejše,
- » razvijanje zmogljivosti v skladu s potrebami in tržnimi možnostmi okolja,
- » zagotavljanje in nadgradnja sistema družini prijazno podjetje,
- » zagotavljanje promocije zdravja na delovnem mestu za vse zaposlene in izvajanje aktivnosti za nosilce zdravju prijazno podjetje,
- » z različnimi storitvami omogočiti čim bolj kakovostno preživetje tretje življenjsko obdobje,
- » aktivno sodelovanje z lokalno skupnostjo ter
- » skrb za urejenost doma in okolice.

Pri tem pa ne smemo nikoli izgubiti izpred oči, da so naše poslanstvo v prvi vrsti naši stanovalci. V Domu Taber naj bodo v vseh stanovalcih, sorodnikih in zaposlenih vtisnjene vrednote spoštovanja, topline, človečnosti in dostojanstva. Dostojanstva tudi in predvsem takrat, ko mora človek zamenjati svoj dom, ko mora sprejeti pomoč drugega.

Verjamem v to, ker smo del tega duha in ker vem, da ga ravno s spoštovanjem teh vrednot bogatimo tudi mi.

Prav je, da nam je pomembna skrb za svoje najbližje

Franc Čebulj, župan občine Cerklje na Gorenjskem

V našem vsakdanjem življenju čas hitro beži in tako je tudi v Domu Taber.

Skoraj dve leti je že preteklo, odkar smo predali svojemu namenu edinstven objekt v občini Cerklje in nenazadnje širom Gorenjske in Slovenije, ki je v lasti Občine Cerklje na Gorenjskem.

Ob slavnostnemu trenutku pred dvema letoma, ko sta se otvoritve doma udeležila tudi predsednik države g. Borut Pahor in ljubljanski nadškof metropolit msgr. g. Stanislav Zore, se še vedno spominjam besed, ki sta jih med drugim izrekla: »Ljudje, ki razmišljajo v tretjem starostnem obdobju, razmišljajo o sedanjosti.«

To je realnost, ko vsakodnevno lahko pričakujemo, da je to dom, ki je lahko naš zadnji. Prav je, da nam je blizu skrb za svoje najbližje, za sorodnike in nenazadnje za vse državljane Republike Slovenije.

To je bila tudi moja osebna vizija že pred skoraj petnajstimi leti, ko sem skupaj z občinsko upravo predlagal takratnemu občinskemu svetu izgradnjo doma za najstarejše. Zavedal sem se, da sama država oz. pristojno ministristvo ne načrtuje zadostnih kapacitet zagotavljanja domov za ostarele glede na naraščajoče število starejše starostne populacije predvsem na Gorenjskem.

Ob drugi obletnici se mi še vsekakor živo porajajo misli iz obdobja pričetka izgradnje Doma Taber, ko smo skupaj s peterico ljudi pristopili k izgradnji. Ob tem je potrebno tudi poudariti, da celotni občinski svet ni podpiral

odločitve o izgradnji doma. Ob tej priložnosti se vsem tistim svetnikom, ki so vseskozi podpirali projekt, iskreno zahvaljujem. Projekt je skupni projekt Občine Cerklje na Gorenjskem, saj smo ponosni, da smo uspešno pridobili evropska sredstva, objekt dokončali v zelenem roku ter samemu objektu dali pravi pomen, skupaj z zaposlenimi in vami, spoštovani stanovalci, ki prihajate širom Slovenije.

Laskavo priznanje kot primer dobre in uspešne prakse, ste uspeli pridobiti kot najboljši EU projekt – moj projekt v gorenjski regiji.

Upam, da smo tistim, ki so resnično dvomili o smiselnosti te finančne naložbe, jasno dokazali, da je bila odločitev Občine pravilna. Nekateri od teh namreč že potrebujejo domsko oskrbo za svoje najbližje, kot tudi za nova delovna mesta. Upam, da smo vsi skupaj dom sprejeli kot naš skupen uspešen projekt.

Kot župan Občine Cerklje na Gorenjskem želim vodstvu, predvsem pa direktorici gospe Elizabeti Pristav Bobnar, uspešno vodenje, predvsem v duhu dobrega sodelovanja med zaposlenimi, vam stanovalcem dobro počutje in zadovoljstvo s storitvami, ki jih nudi dom. Dom ima že dober ugled tako v domačem okolju kot širše po Sloveniji.

Svet Zavoda Taber

Andreja Jerala, predsednica Sveta Zavoda Taber

V obdobju od izdaje prve številke domskega časopisa do zdaj je Svet zavoda zasedal na devetih rednih in sedmih korespondenčnih sejah.

V jesenskem času 2016 se je v zaključni fazi nadaljeval postopek za imenovanje direktorja oziroma direktorice SVZ Taber. Svet zavoda Taber je svojo odločitev o imenovanju direktorice sprejel 20. oktobra 2016, za novo direktorico pa imenoval gospo Elizabeto Pristav Bobnar, ki je svoj petletni mandat začela 16. januarja 2017.

V marcu 2017 je Občinski svet občine Cerklje na Gorenjskem sprejel Akt o ustanovitvi Socialnovarstvenega zavoda (SVZ) Taber, s katerim je bila dana pravna podlaga, na osnovi katere se je oseba Socialnovarstveni zavod Taber vpisala v sodni register s poslovnim naslovom Šmartno 70. Potem, ko je bil sprejet Akt o ustanovitvi, je Svet zavoda Taber obravnaval in sprejel Statut zavoda Taber ter skladno s statutom uskladal ostale, že sprejete akte. Skladno s sprejetim statutom je na svoji 26. redni seji v mesecu aprilu 2017 sprejel Pravilnik o volitvah in odpoklicu člana – predstavnika delavcev v Svet zavoda Taber.

Cerklje - Občinski svet je na svoji 17. redni seji, dne 9. septembra 2017 imenoval predstavnike v Svet Socialnovarstvenega zavoda Taber. Predstavniki ustanoviteljev Doma Taber so Janez Korbar, Matevž Bohinc in Anton Kopitar. V letu 2017 je Svet zavoda Taber prvič v polni sestavi, saj smo v Svet zavoda imenovali še predstavnico stanovalcev, Heleno Vončina in predstavnico delavcev Doma, Aleksandro Majcen.

S tem so bile dane možnosti, da so se začela volilna opravila za izvolitev predstavnika zaposlenih. Predstavnika uporabnikov so uporabniki izvolili na neposrednih volitvah.

V letu 2017 je Svet zavoda sprejel tudi Program dela s finančnim načrtom za leto 2017, Pravilnik o postopkih pri uveljavljanju, izvajanju in prenehanju storitve pomoč na domu v obliki socialne oskrbe na domu v občini Cerklje na Gorenjskem ter druge dokumente.

Vsi sklepi, ki jih je sprejel Svet zavoda Taber, so bili sprejeti soglasno, v smislu pozitivnega delovanja, napredka, razvoja doma Taber ter doseganja zastavljenih ciljev.

Ob iztekajočem mandatu omenimo samo najpomembnejše realizirane naloge:

- sprejem statuta
- imenovanje direktorja
- sprejem aktov (pravilnik o računovodstvu, ceniki, hišni red, pravilnik o razvrščanju stanovalcev, sprejem finančnih načrtov, zaključnih računov, in podobno)

Svet zavoda Taber se je ob sodelovanju in povezovanju z ustanoviteljem ter vsemi, ki so želeli dobrobit, razvoj in napredek doma, zavzemal, da so naloge, ki jih ima Svet zavoda jasne, transparentne in pozitivne v zadovoljstvo uporabnikov ter zaposlenih v Domu Taber.

Želimo si, da bo nov Svet zavoda v novem mandatu, v katerem bosta tudi predstavnika zaposlenih ter uporabnikov, deloval v smeri razumevanja, dobrega sodelovanja med vsemi udeleženi, predvsem med ustanoviteljem in domom Taber v korist vseh, tistih, ki v

njem bivajo, so v njem zaposleni ali so kakor koli drugače povezani z Domom.

V imenu Sveta zavoda Taber se ob iztekajočem mandatu iskreno zahvaljujem obema članoma Sveta za tvorno sodelovanje, zahvala gre tudi ustanovitelju Občini Cerklje na Gorenjskem, ter vsem, ki so kakorkoli pomagali pri napredku doma.

Posebna zahvala velja društvom (kulturna, likovna, humanitarna in druga) in prostovoljcem, ki soustvarjajo dogodke in s svojo prisotnostjo pustijo v Domu dobro voljo, energijo, radost, trenutek stiska roke in pozdrava.

Prostovoljci skrbijo za uporabnike, se z njimi poveselejo, pogovarjajo ali kakorkoli prisluhnejo željam in skrbem uporabnikom.

Želimo, da se tovrstne dejavnosti in pozornosti odvijajo še naprej s pozitivnim pristopom.

Verujem v starost, moj prijatelj. Delati in postarati se, to je tisto, kar od nas pričakuje življenje. In to, da si nekega dne star in še vedno ne razumeš vsega, ampak da šele spet začneš ljubiti, upati, hrepeneti, da poskušaš vse povezovati z oddaljenim in neizrekljivim, vse tja do zvezd.
(Rainer Maria Rilke)

Vsak dan je nekoliko drugačen

Rudi Sluga, dipl. zdravstvenik - vodja tima

Sem Rudi Sluga in sem v Domu Taber zaposlen na delovnem mestu diplomirani zdravstvenik – vodja tima. Svoje prve strokovne izkušnje sem začel pridobivati v bolnišnici, kjer sem ob delu tudi diplomiral, nato pa me je pot zanesla v domske vode. Moram priznati, da sem zadovoljen s to potjo, ki me je izpopolnila in oblikovala.

Sam vidim delo diplomiranega zdravstvenika - vodje tima kot izredno zanimivo in polno izzivov. Vsak dan je nekoliko drugačen in vsak stanovalec ima svojo življenjsko zgodbo, ki jo je potrebno spoštovati. Pri svojem delu se soočam z vsakodnevnimi zdravstvenimi težavami stanovalcev. Pri delu sodelujem z vsemi službami v Domu, s katerimi si izmenjujemo informacije in mnenja, ki jih nato sestavimo v celoto, z namenom izboljševanja kakovosti življenja naših stanovalcev.

Delovni dan začnem s prebiranjem 'raportne' knjige, ki jo natančno vodimo za vsakega stanovalca posebej. Nato si med samo predajo službe izmenjamo mnenja in razdelimo naloge za tekoči dan in določimo njihove prioritete. Nato odrinemo »vsak v svoj konec«, jaz običajno najprej v ambulanto, kjer tudi preverim naloge, skupaj se dogovorimo koga naj zdravnica pregleda, obravnava, itd. V moje delo sodijo tudi preveze ran, tako da se moram kar organizirati, h komu najprej, h komu kasneje, da ne motim stanovalčevih urnikov, saj so dopoldne kar dobro zasedeni z raznimi aktivnostmi.

Veliko je tudi zdravstveno-vzgojnega dela, saj je stanovalcem potrebno večkrat razložiti, na kaj morajo biti pozorni, kako naj upoštevajo zdravnikova navodila, nenehno se porajajo vprašanja o zdravilih, pregledih, itd. Vmes pa se najdejo še s kakšnimi potrebami in željami kot je »pokvarjen« mobilni telefon...

Poleg diagnostično-terapevtskih postopkov po naročilu zdravnika kot so jemanje krvi in drugih vzorcev ter nastavljanje infuzij, sta pri mojem delu še vedno najmočnejše orodje pogovor in empatija. V stanovalčevo življenje so seveda neločljivo vpeti tudi njihovi svojci, ki so včasih bolj zaskrbljeni kot stanovalci sami in prav tako potrebujejo veliko mero pozornosti. So pa seveda tudi nepogrešljiv vir informacij in včasih edini ključ do uspeha pri zdravljenju in dobrem počutju. Posebno veliko energije in empatije pa je potrebno vložiti, ko se kdo izmed stanovalcev poslavlja.

Za konec pa bi hudomušno dodal še, da je potrebno imeti v našem poklicu v vsakem trenutku pripravljen odgovor na vse... Pa naj bo to odgovor na vprašanje zdravnice, klic medicinske sestre, ki potrebuje strokovni nasvet, klic katerega izmed svojcev, ki želi informacije o mami ali očetu, klic iz bolnice, ki mi sporoča ,v kakšnem stanju se stanovalec vrača k nam v Dom in je potrebno še vse pripraviti... Pa vendar, zadovoljen obraz stanovalca, svojca in sodelavca je tisto, zaradi česar zjutraj lažje vstaneš.

Življenje mi poleg službe lepšajo tudi družina in prijatelji, za katere si vedno rad vzamem čas. Rad pa si vzamem čas tudi zase, ko recimo med vožnjo s kolesom navkreber lahko malo pospravim po podstrešju...

Delo s stanovalci me osrečuje

Atifa Mehić, dipl. medicinska sestra - vodja tima

Sem Atifa Mehić in sem zaposlena kot diplomirana medicinska sestra - vodja tima. Že pred prihodom v SVZ Taber sem delala v domu za ostarele, kjer sem spoznala, da je delo z ostarelimi zelo težko, a kljub temu neprecenljivo in me osrečuje. Verjetno je to razlog, zakaj se že takrat kljub večkratnim priložnostim nisem mogla posloviti od dela v domu starejših občanov. Ne obstaja namreč nič tako lepega, kakor sij v očeh hvaležnega in nasmejanega starostnika, kateremu si z malenkostjo polepšal dan.

Delo vodje tima je izredno težko in zahtevno, saj zajema toliko nalog, da jih ni mogoče prešteti: nadzor poteka dela na oddelkih, obveščanje stanovalcev in svojcev o zdravstvenem stanju, načrtovanje pregledov in podobno, sodelovanje z drugimi službami v domu, izvajanje zahtevnejših zdravstveno-negovalnih posegov, ukrepanje ob poslabšanju zdravstvenega stanja stanovalca ... Skratka, vedno moraš biti pripravljen na vse. Ob vsem naštetem pa še dvakrat mesečno delam ob psihiatru v domski psihiatrični ambulanti.

Na svojem delovnem mestu se dobro počutim in sem zadovoljna, saj med zaposlenimi

prevladujejo topli odnosi, kar pozitivno vpliva tudi na naše stanovalce.

Prosti čas, ki ga je sicer zelo malo in je zato še bolj dragocen, najraje preživljam v naravi s svojo družino.

Sodobni človek se ni učil,
kako vzljubiti starost,
pač pa se je učil, kako
v starosti ostati mlad.
(F.Höpflinger)

Kratki opisi domskih služb

HITRI RITEM V KUHINJI

Jože Podjed, vodja prehrane

Spet je leto okrog in napočil je čas nove številke domskega glasila. Lani sem vam predstavil svoje delo v domu, letos pa bi rad predstavil še delo sodelavcev v kuhinji.

Prehrana je za marsikoga v domu dogodek dneva. Vsi radi jemo okusno sveže pripravljeno hrano. V kuhinji pripravimo vse obroke za 150 stanovalcev in približno 40 malic za delavce. Po okusu in vrsti hrane je vsem nemogoče ustreči. Nekaj je tudi dietnih in posebej pripravljenih obrokov.

Za okus in pripravo hrane so zadolženi kuharji in pomočniki kuharjev, za postrežbo le te pa servirke. Torej, kuhinjo sestavljajo vodja kuhinje, dietni kuharji, pomočniki dietnih kuharjev in servirke. Dopoldansko izmenjo tvorijo vodja, kuhar, pomočnica in servirka. Popoldanska pa je sestavljena le iz kuharja in servirke ali pomočnice. Zjutraj se delo začne ob 7-ih, saj ob 8-ih stanovalci že pridejo na zajtrk.

Kuhar je odgovoren za kuhanje in pripravo hrane. Organizira delovni proces v kuhinji in podeli hrano za oddelke in jedilnico. Pri pripravi hrane mora upoštevati navodila vodje, vendar on opravi toplotno obdelavo jedi in pripravi jedi, ki so ta dan na jedilniku. Skrbi za primerno temperaturo in kakovost pripravljene jedi. Spremlja in evidentira temperaturo dokončanih jedi ter delovanje hladilnih in toplotnih naprav. Pri čiščenju zelenjave in deljenju hrane mu pomagata pomočnica in servirka. Na servirne vozičke in transportne ogrevane vozičke se pripravlja pribor, posoda in hrana. Za pet oddelkov je za vsak obrok potrebno naštetih vso potrebno posodo in hrano glede na število in vrsto obrokov. Vsa umazana posoda iz jedilnice in oddelkov se pomije v kuhinji. Trikrat dnevno, po

vsakem obroku se vrača posoda v kuhinjo, kjer se pomije in se vsakič znova pripravi za naslednji obrok. Prav tako kotli, prekucne ponve, štedilniki, lonci in ostala kuhinjska oprema. Ko se hrana razdeli po transportnih ogrevanih vozičkih in na izdajno linijo, se kuhinja pospravi in očisti. To je osnovni ritem kuhinje, ki se ponavlja od enega do drugega obroka, iz dneva v dan, vse dni v letu. Razlike so le v pripravi in obdelavi glede na jedilnik.

Servirka deli hrano v jedilnici in skrbi za urejenost in čistočo miz. Redno čisti solnice, oljnice in ostalo namizno opremo.

Vsi v kuhinji so odgovorni za čistočo in delovne postopke v kuhinji. Delu v kuhinji lahko rečemo tudi timsko delo. Vsi pomivajo posodo, eni belo, drugi črno. Čistijo pulte, hladilnice, hladilnike in ostale kuhinjske naprave. Vsi pripravljajo zelenjavo, solate, sadje... Pomagati je potrebno drug drugemu, da je delo lažje in kvalitetnejše opravljeno. Dela pa tako ali tako nikoli ne zmanjka.

Delavec v kuhinji mora biti čist, urejen in higijensko ozaveščen. Zavedati se mora tudi, da pripravljamo hrano za starostnika, ki mora biti njemu primerna. Verjamem, da svoje delo vsak opravlja po svojih najboljših močeh.

NAJLEPŠI SO VAŠI NASMEHI, TOPLINA IN OBJEMI

Aleksandra Majcen in Dragana Majdančević, medicinski sestri

Tudi sestре smo dobile priložnost, da v našem časopisu opišemo naš delovni dan oziroma potek dela. Na ta način se boste tudi vi lahko seznanili s tem, kaj pravzaprav delamo. Ker je delo medicinske sestре zelo odgovorno in se ne razlikuje od dela sestре v bolnici in ker nam vi in vaši svojci zaupate vaše zdravje v naše roke, se vse začne z branjem raporta oziroma poročila. Tam se seznanimo z vsemi vašimi željami, diagnozami, novimi postopki nege in procesi zdravljenja, pa tudi s tem, kako nekoga nahraniti, obrniti, in če ima kdo nova zdravila.

Ko imamo vse te informacije in navodila naših nadrejenih, se odpravimo k vam na oddelke.

Najprej vas uredimo pri jutranji negi, kjer se pozdravimo in pripravimo na zajtrk in jutranje aktivnosti. Med tem časom, ko se zapeljemo do oddelčnih jedilnic in do glavne jedilnice, je v majhni sobici, ki ji radi rečemo »zdravilčkova«, in kjer je tudi naša in vaša lekarna, sestra, ki skrbi, da so za vsakega od vas pripravljena prava zdravila. Poleg je tudi domska ambulanta, kjer svoje delo opravlja ambulantna sestra, v sodelovanju z našo zdravnico. Ko so zdravila pripravljena in vi na svojih mestih, oddelčna sestra še enkrat preveri, če so v vaših kasetah prava zdravila, ki jih morate jemati.

Po zajtrku nekateri odidete na telovadbo, drugi pa ostanete na oddelkih. Običajno, ko vas bolničarji kopajo, gre sestra čez oddelek in nekaterim izmeri pritisk, drugim sladkor, nekatere obračamo, ker se zaradi bolezni sami, žal, ne morejo. Nekaterim pomagamo pri pitju in hranjenju. Takrat smo si najbližje in takrat se največkrat tudi pogovarjamo, se nasmejimo, včasih tudi kakšno solzo spustimo. Vsak dan je drugačen, včasih preživimo miren dan, spet drugič pride vmes bolezen, ko kličemo dežurnega zdravnika, da nam pomaga in svetuje. In vsakič upamo, da ne odidete v bolnico, ampak ostanete pri nas. Najlepši pri vsem tem pa so vaši nasmehi, toplotina, vaši objemi. Ko vidimo veselje na vaših obrazih, izgine tudi utrujenost, ko smo cel dan v službi. Saj za vas smo tu, da se počutite varne in v dobrih rokah. Delo sestre je častno, odgovorno in srčno.

STARE LJUDI MORAŠ ENOSTAVNO IMETI RAD

Špela Grahovec, bolničarka - negovalka

Težko je na kratko opisati delo bolničarja - negovalca, ker zajema veliko del, pa bom vseeno poizkusila.

Na prvem mestu je negovanje glede na potrebe starostnika. To pomeni umivanje, oblačenje, posedanje na stol, posedanje v postelji ali na invalidski voziček. Nepokretne oskrbovance namestimo v udoben položaj v postelji in jim le-tega na dve uri spreminjamo. Prestiljamo in postiljamo postelje, očistimo nočne omarice, servirne mizice, enkrat na teden pa vsak pride na vrsto tudi za kopanje.

Naloga bolničarja je med drugim tudi delitev hrane ter pomagati ljudem pri hranjenju in pitju.

Poleg teh nalog pa je potrebno postoriti še kaj več, ker je delo res razgibane narave kot tudi potrebe oskrbovancev.

Bolničar kot tudi celoten zdravstveno-negovalni tim mora imeti veliko razumevanja, spoštovanja in obzirnosti, ljudem mora dajati občutek varnosti.

Včasih si želim, da bi znali čarati, delati čudeže, pa ne gre.

Stare ljudi moraš enostavno imeti rad, da lahko dobro opravljáš to delo.

GOSPODINJE OSKRBOVALKE VEČINO SVOJEGA ČASA PREŽIVIMO S STANOVALCI

Polonca Kocjančič in Andreja Bertoncelj, gospodinji oskrbovalki

Gospodinje oskrbovalke organizacijsko sodimo v službo zdravstvene nege in oskrbe. S stanovalci smo zelo veliko v stiku, saj smo z njimi večino svojega delovnega časa. Delamo bodisi dopoldne, bodisi popoldne, ob nedeljah in praznikih, včasih tudi cel dan.

Med tednom se takoj zjutraj na kratko srečamo z delovno terapevtko Natašo Lavtižar. Z njo uskladimo načrtovane dejavnosti in dogodkov za tisti dan, dogovorimo pa se tudi za nekaj dni naprej, zlasti kadar gre za večje dogodke. Nato gremo vsaka na svoj oddelek, kjer oblačimo dodeljene stanovalce in jih posedamo na vozičke. Sledi zajtrk, pri katerem skupaj z negovalci razdelimo obroke ter jih po končanem obedu tudi pospravimo. Sledi transport stanovalcev do prostorov za jutranjo telovadbo. Po telovadbi je na vrsti kava, za številne stanovalce najtežje pričakovani dogodek v dnevu.

V dnevni prostorih gospodinje poskrbimo za to, da imajo stanovalci dovolj tekočine, razdelimo malice, sadje, jogurte, pa tudi kakšen rojstnodnevni priboljšek. Poskrbimo, da so zadovoljni in da se varno ter dobro počutijo. Tako dopoldne kot popoldne redno organiziramo dejavnosti iz petih skupin: glasbene, ustvarjalne, kognitivne, gibalne in bralne. Nekateri stanovalci redno obiskujejo tudi fizioterapijo, delovno terapijo, pevske vaje ter skupine s prostovoljci. Vsak drugi petek je v kapeli sveta maša, enkrat mesečno pa rojstnodnevna zabava za tiste, ki praznujejo v tekočem mesecu. S stanovalci izdelujemo tudi vizitke, ki jo na rojstni dan prejme vsak slavljenec. Stanovalci se zelo radi udeležujejo dogodkov z zunanjimi nastopajočimi, ki se dogajajo v jedilnici ali pa na zunanjih prostorih. Ob slabem vremenu skupaj pogledamo kak film, občasno oblikujemo piškote, sicer pa lepe dni v čim večji meri izkoristimo

za to, da stanovalce odpeljemo na sonce in svež zrak.

Z izdelki iz ustvarjalnih dejavnosti okrašujemo dom, tako tematsko kot ob menjavi letnih časov. Kot vsak od nas pa tudi stanovalci zelo potrebujejo občutek koristnosti, ki jim ga morda še najbolj od vsega daje zlaganje domskega perila - pri tem opravilu vsak par pridnih rok pride še kako prav. Tako jim čas hitreje mineva, njihovo počutje v domu je boljše. Občutijo, da je njihov prispevek potreben in koristen. Za Transporte na dejavnosti smo zadolžene gospodinje, javna delavca in negovalci, pri maši pa nam pomagajo tudi prostovoljke.

Kmalu je na vrsti kosilo, pri katerem gospodinje sodelujemo z negovalci pri delitvi in pobiranju obrokov. Sledi opoldanski počitek. Gospodinje vsakodnevno po obedu poskrbimo za čistočo kuhinj in miz na oddelkih, kjer smo. Vsak petek generalno čistimo kuhinje ter pregledamo oziroma očistimo hladilnike.

Popoldan stanovalci, ki so pokonci, znova preživijo v dnevnem prostoru, kjer dobijo malico, poklepetajo ob kavi in se ukvarjajo z dejavnostmi, ki so jim všeč. Zelo veseli so družbe svojih domačih. Po večerji stanovalce preoblečemo v oblačila za spanje in jih polegamo z vozičkov v postelje in smo tudi sicer v pomoč negovalcem pri večerni negi. Nato poskrbimo še za čistočo miz in kuhinj, po celi hiši pobereмо posodo, ki je kje ostala, in vrče s čajem, ter vse to odpeljemo v kuhinjo. Na koncu izmene vse dnevne aktivnosti in pomembne dogodke zapišemo v dnevnik, ki ga hranimo na oddelku.

Verjetno lahko zapišemo, da je skupna želja gospodinj, da bi nas bilo več, oziroma da bi bilo delo vsaj do neke mere organizirano drugače, saj pogrešamo čas za pripravo novih dejavnosti ali pripomočkov. Tako bi bile dejavnosti lahko organizirane bolj usmerjeno, v manjših skupinah, gospodinje pa bi bile na voljo tudi stanovalcem, ki sicer nimajo rednega stika z nami, vseeno pa potrebujejo spodbudo, pozornost in nekoga, da jim prisluhne in si zanje vzame nekaj časa.

STREŽNICE MED SEBOJ LEPO SODELUJEMO

V Domu Taber je zaposlenih osem strežnic, Milena Trobevšek, Jožica Polajnar, Brigita Kovač, Darja Zupan, Alma Bašanović, Milena Ropret, Marta Rebernik in Jana Dobovšek. Delo je dvoizmensko, vsako jutro se porazdelimo po oddelkih. Naš delovnik se začne s čiščenjem sob, po zajtrku odpeljemo posodo v kuhinjo, nato poberemo umazano perilo in do kosila nadaljujemo s čiščenjem sob, negovalnih kopalnic, dnevnih prostorov, kuhinj, teras, pepelnikov, ambulante in prostorov, kjer poteka fizioterapija. Popoldanska izmena počisti javna stranišča, kavarnico, garderobo, prostore delovne terapije in pisarne. Delo nam je všeč, ker imamo vsakodnevni stik s stanovalci, zaposleni med seboj lepo sodelujemo, tako da nam čas hitreje teče.

NAŠ DELOVNI DAN V PRALNICI

Fani Pavlin, Majda Hudobivnik Frantar in Nataša Plankl

V pralnici Doma Taber delamo tri perice. Z delom začnemo ob šestih, naš delovnik traja osem ur.

Najprej se lotimo umazanega perila, ki ga razvrstimo po zabojnikih med osebno perilo stanovalcev, posteljnino, belo, fekalno in občutljivo perilo.

Za pranje uporabljamo štiri industrijske pralne stroje, dva štiriindvajset kilogramska, enega štirinajst kilogramskega in enega enajst kilogramskega, ter manjši gospodinjski, ki ga uporabljamo za občutljive tkanine. Praške in ostalih dodatkov, ki sodijo v kakovostno pranje perila ne doziramo same, uporablja se avtomatska priprava za doziranje, ki nas opozori, ko je embalaža s čistilom prazna. Peremo samo perilo, ki ga je dovoljeno prati v pralnem stroju. Za občutljive tkanine svetujemo svojcem, naj ga operejo sami ali pa naj ga odnesejo v kemično čistilnico, kjer imajo vsa potrebna sredstva za pranje tovrstnega perila. Oprano perilo posušimo v treh sušilnih strojih, od katerih sta dva enake velikosti, in sicer je njuna kapaciteta pa štiriindvajset kilogramov, tretji, manjši stroj pa ima kapaciteto devet kilogramov.

Osebno perilo stanovalcev nato razvrstimo po predalčkih oziroma stojalih. Vsak stanovalec ima svojega. To perilo razvažamo po sobah dvakrat tedensko. Ostalo perilo, kot so posteljnina, brisače in spalno perilo, pa zložimo na stojala, ki jih vsako jutro razvozimo v šest skladišč v domu. Rjuhe likamo z likalnim valjem, za srajce, elegantne hlače in podobno pa večinoma uporabljamo parni likalnik. Poleg že omenjenega perila peremo tudi za kuhinjo, in sicer njihove uniforme, serviete, prte, itd. Poskrbimo tudi za lep in čist videz naših zaposlenih.

V sklopu pralnice imamo tudi manjšo šivalnico, v kateri po potrebi popravimo oz. zašijemo vse vrste perila, prisluhnemo pa tudi že-

lijam stanovalcev, katerih perilo je potrebno manjših popravil.

Ob sprejemu vsakega stanovalca vse perilo, ki ga prinese s seboj, označimo. Za to uporabljamo stiskalnico, ki z visoko temperaturo stisne listek z imenom in priimkom na posamezne kose perila.

Dela v pralnici je zares veliko, zato nam dostikrat priskočijo na pomoč tudi stanovalci, ki pomagajo zlagati manjše kose perila za osebno nego. Ob tej priložnosti bi se jim rade zahvalile za pomoč. Posebna zahvala za vso njeno pomoč in dobro voljo, ki nam jo izkazuje v pralnici, pa gre gospe Jožefi Prašnikar.

Starost ni turobna zato,
ker bi v njej prenehalo veselje,
pač pa zato in tedaj, ko v njej
ni več upanja.
(Jean Paul)

JAVNI DELAVCI IMAMO V DOMOVIH ZA STAREJŠE NAJRAZLIČNEJŠE NALOGE

Mateja Marinšek in Tomaž Klemenc

Javni delavci imamo v ustanovah kot so domovi za starejše najrazličnejše naloge, odvisno od doma do doma, a v večini so si podobne.

Najin običajen dan med vami je kar pester, saj naju lahko videvate v marsikateri nalogi. Ko prideva v službo, običajno eden od naju že pred zajtrkom opravi kak sprehod z vami, nato pa, če je potrebno, pomaga kje pri deljenju zajtrka. Drugi v delovni terapiji pripravlja voščilnice za vnaprejšnjo obdelavo ali pa razdeli kakšna obvestila o prihajajočih dogodkih. Po zajtrkih vam pomagava pri prevozih na skupne telovadne skupine, kjer se s terapevtkama ogrejete v nov, svež dan. Ko se te skupinske vadbe zaključijo, se dan nadaljuje s terapijami. Eden od naju poskrbi za prevoze in za morebitno pomoč pri terapiji, drugi pa lahko vodi kakšno delavnico, se z vami sprehaja, igra družabne igre (tombola, šah, ugibanje besed), se z vami družijo zunaj, pripravi vse ustrezno za potek delavnice, razdeli pošto. Po kosilu in počitku pa sva zopet z vami pri druženju. Takrat pa se sprehajamo, odidemo na svež zrak, se kaj novega naučimo na računalniku, družimo se ob družabnih igrah, včasih pa vas odpeljeva na kak koncert ali prireditev.

Prejeli smo Certifikat družini prijazno podjetje

Martina Martinčič, univ. dipl. socialna delavka

Dne 2. avgusta 2016 smo v Socialnovarstvenem zavodu Taber prejeli osnovni Certifikat družini prijazno podjetje. Člani tima SVZ Taber za usklajevanje poklicnega in družinskega življenja smo se, skupaj s takratnim v.d. direktorjem Zdravkom Kastelicem, udeležili slavnostne podelitve certifikata, v organizaciji Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter Inštituta Ekvilib. Podelitev je potekala v Kreativnem poligonu v Ljubljani.

Izbrani ukrepi v SVZ Taber:

- » tim za usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja,
- » komuniciranje z javnostjo,
- » komuniciranje z zaposlenimi,
- » raziskave med zaposlenimi,
- » izobraževanje vodij,
- » fleksibilni delovni čas,
- » časovni konto,
- » obdaritev otrok zaposlenih.

V letu 2017 je vodstvo SVZ Taber, na predlog tima za usklajevanje poklicnega in družinskega življenja, sprejelo nov ukrep - spremstvo otroka v prvi razred osnovne šole. Vsi zapos-

leni, ki imajo otroka prvošolčka, imajo prvega septembra oz. na prvi šolski dan, možnost izrabiti izredni plačan dopust. Ukrep so zaposleni lahko koristili že v začetku letošnjega šolskega leta.

V letu 2016 smo, v okviru certifikata, organizirali izobraževanje za vodje. Izobraževanje vodij na področju usklajevanja poklicnega in zasebnega življenja je eden izmed obveznih ukrepov in je bilo izvedeno dne 24.10.2016. Predavanje je izvedel direktor Inštituta Ekvilib, gospod Aleš Kranjc Kušlan.

Tim za usklajevanje poklicnega in družinskega življenja bo vodstvu še naprej podajal predloge za ukrepe. V letu 2018 pa bomo pristopili k pridobitvi polnega certifikata družini prijazno podjetje.

Vse predloge, pohvale, pripombe ali pritožbe v zvezi s projektom Družini prijazno podjetje lahko vsi zaposleni oddate v posebni nabiralnik na recepciji Doma. Predloge lahko podate tudi članom tima za usklajevanje poklicnega in družinskega življenja. Vaših odzivov bomo veseli!

Pomoč družini na domu

Martina Martinčič, univ. dipl. socialna delavka

V mesecu juniju 2017 je izvajanje storitve pomoči družini na domu v Občini Cerklje na Gorenjskem prevzel Dom Taber, ki že opravlja storitve institucionalnega varstva.

Naš osnovni namen je nudenje pomoči, s katero se starostnikom in drugim osebam z zdravstvenimi težavami omogoča, da čim dlje ostanejo v svojem domačem okolju.

Storitev pomoč družini na domu je namenjena:

Osebam, starim nad 65 let, ki so zaradi starosti ali pojavov, ki spremljajo starost, nesposobne za samostojno življenje;

Osebam s statusom invalida po Zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb, ki po oceni pristojne komisije ne zmorejo samostojnega življenja, če stopnja in vrsta njihove invalidnosti omogočata občasno oskrbo na domu;

Drugim invalidnim osebam, ki jim je priznana pravica do tuje pomoči in nege za opravljanje večine življenjskih funkcij;

Kronično bolnim osebam in osebam z dolgotrajnimi okvarami zdravja, ki nimajo priznanega statusa invalida, pa so po oceni pristojnega centra za socialno delo brez občasne pomoči druge osebe, nesposobne za samostojno življenje;

Hudo bolnemu otroku ali otroku s težko motnjo v telesnem razvoju, ki ni vključen v organizirane oblike varstva.

Pomoč družini na domu trenutno izvaja ena socialna oskrbovalka, strokovno vodenje in koordinacijo pa vodi socialna delavka Doma

Taber. Vsebinsko, obseg in način izvajanja storitve ter obveznosti in odgovornosti se opredelijo v dogovoru, ki ga skleneta Dom Taber in uporabnik, na osnovi organizacijskih in kadrovskih zmožnosti doma ter na podlagi ugotovljenih potreb uporabnika.

Storitev se prilagodi potrebam posameznega upravičenca in obsega:

Gospodinjsko pomoč: prinašanje enega pripravljene obroka ali nabava živil in priprava enega obroka hrane, pomivanje uporabljene posode, osnovno čiščenje bivalnega dela prostorov z odnašanjem smeti, postiljanje in osnovno vzdrževanje spalnega prostora;

Pomoč pri temeljnih dnevni opravilih: pomoč pri oblačenju ali slačenju, pomoč pri umivanju, hranjenju, opravljanju osnovnih življenjskih potreb, vzdrževanje in nega osebnih ortopedskih pripomočkov;

Pomoč pri ohranjanju socialnih stikov: vzpostavljanje socialne mreže z okoljem, s prostovoljci in s sorodstvom, spremljanje upravičenca pri opravljanju nujnih obveznosti, informiranje ustanov o stanju in potrebah upravičenca ter priprava upravičenca na institucionalno varstvo.

Promocija zdravja na delovnem mestu

Nastja Pipan, poslovna sekretarka in Uršula Kne, računovodska delavka

Promocija zdravja na delovnem mestu so skupna prizadevanja delodajalcev, delavcev ter družbe za izboljšanje zdravja in dobrega počutja na delovnem mestu.

Naše aktivnosti na tem področju se izvajajo vsakodnevno v okviru vzpodbujanja delavcev k pitju zadostne količine vode, promoviranja zdravega življenjskega sloga, obveščanja zaposlenih o svetovnih dnevih zdravja, športa, hoje,... Dejanja, ki promovirajo zdrav življenjski slog, pa se še posebej izvajajo ob sredah. Radi jim rečemo kar »sredkanja«. Tako je vsaka sreda namenjena določeni aktivnosti, ki jo organizira delovna skupina, zadolžena za izvrševanje programa Promocije zdravja na delovnem mestu v Domu Taber. Vsako drugo sredo v mesecu, na primer, v Domu Taber jemo sveže sadje.

Na ta način smo se letos, natančneje vsako prvo sredo v mesecu, kar nekajkrat odpravili tudi na krajši pohod. Izbirali smo različne lokacije v naši bližnji okolici, ki so nas pritegnile po svoji dostopnosti ter raznolikosti. Med njimi bi lahko izpostavili grad Strmol in Pohod v Prenje.

Grad Strmol stoji ob vznožju Dvorjanskega hriba v bližini vasi Češnjavek, Grad in Dvorje pri Cerkljah na Gorenjskem. Ime je dobil po svojih prvih lastnikih Strmolskih in tako spada med redke gradove v Sloveniji, ki so med celotnim obstojem ohranili slovensko ime.

V našem življenju ne štejejo leta, pač pa šteje življenje v naših letih.
(Adlai E. Stevenson)

Danes grad služi protokolarnim potrebam Vlade Republike Slovenije. Okolica gradu je zelo lepa, krasi jo urejen park, z oblikovanim jezerom in neavtohtonimi vrstami dreves.

Zaposleni v Domu Taber smo se po dopoldanski izmeni odpravili na hitro hojo do gradu. Vmesni čas smo posvetili druženju ter klepetu, saj je sodelavce vedno dobrodošlo spoznati tudi izven delovnega okolja. Na ta način nam je hoja hitro minila. Tam smo se posladkali z domačim sladoledom ter ostalimi sladnicami, ki jih nudijo, nato pa smo se odpravili nazaj proti Domu, saj so vsakega izmed nas čakale še ostale vsakodnevne obveznosti.

Prenje se nahajajo v naši bližnji okolici, zato so nam tudi po dostopnosti najbolj všeč. Med vsemi organiziranimi pohodi smo se največkrat odpravili prav v Prenje. Do tja vodi urejena gozdna pot, ki je povsem nezahtevna in pisana na kožo tudi vsem tistim, ki sicer niso ljubitelji dolgih tur oziroma niso fizično pripravljene nanje. Pot je vedno hitro minila, saj smo jo začinili s pogovori o najrazličnejših temah. Vmes smo se občasno ustavili, naredili kakšno sliko, opazovali pisane barve gozda. Če smo imeli srečo, smo našli tudi kakšnega jurčka in kateremu izmed sodelavcev na ta način priskrbeli slastno večerjo. V Prenjah se nahaja tudi kmečki turizem, kjer so nam v zimskem času z veseljem skuhal čaj, da smo se pogreli. Nato pa hitro pot pod noge nazaj

v Dom Taber, kjer smo se poslovili ter se dogovorili, kam bi se lahko odpravili naslednjo prvo sredo v mesecu.

V letošnjem letu smo vsako sredo zvečer za zaposlene organizirali tudi igranje odbojke v športni dvorani v Cerkljah.

26. letne športne igre

Metka Logar, bolničarka - negovalka

Druga junija letos, na lep sončen dan, smo se z avtobusom odpeljali v Izolo na 26. letne športne igre domov Slovenije. Najprej je bil na vrsti tek, sledilo je lokostrelstvo, potem oviratlon, odbojka pa je potekala vse do popoldneva, saj je bilo veliko skupin in tako tudi navijačem ni manjkalo dela!

Dobro smo se borili, saj nam je Rudi Sluga prišel 3. mesto in s tem bronasto medaljo, ekipno pa smo med 39. domovi zasedli 6. mesto. V oviratlonu pa smo bili ekipno peti.

Noč smo pričakali na plesišču z živo glasbo, se povесelili in naplesali, nato pa se prijetno utrujeni in pevsko razpoloženi vrnili na avtobus, ki nas je odpeljal proti domu.

Starost zame ni nikakršna ječa,
pač pa balkon, od koder vidim
daleč in razločno.
(Marie Luise Kaschnitz)

Odprli smo nov vadbeni park

Mateja Murnik Gregorin, dipl. fizioterapevtka

Od letošnje pomladi se v Domu Taber, kot enem izmed prvih domov na Gorenjskem, lahko pohvalimo z novim zunanjim vadbenim parkom.

Prvi prijetno topli pomladni sončni žarki so že v marcu, ko je park dobil dokončno podobo, vanj zvalili prve stanovalce, ki so začeli z vadbo. Kmalu so se jim pridružili tudi ostali.

in izboljšajo gibljivost nekaterih sklepov.

Prednost našega vadbenega parka je, da je umeščen v neposredno bližino prijetne okolice doma, pozornost pritegnejo detajli v živahnejših barvnih odtenkih, hkrati pa konstrukcija naprav deluje preprosto. Tudi sama uporaba naprav je zelo preprosta, možnosti uporabe pa so hkrati zelo široke. To dejstvo je pomembno, saj kljub različnim gibalnim sposobnostim skoraj vsak uporabnik lahko najde kakšen izziv za izboljšanje le-teh. Seveda je potrebno vaditi redno, vsaj dva do trikrat tedensko, vadba pa se mora stopnjevati. Na tak način stanovalci lahko pomembno prispevajo k ohranjanju oz. povrnitvi gibalnih in funkcijskih sposobnosti, vse skupaj pa pomembno pripomore k izboljšanju kvalitete življenja.

Park nudi tudi priložnost za druženje, po vadbi pa se prileže počitek na bližnjih klopcah ali v zavetju kavarne.

Želimo si, da bi stanovalci z uporabo parka na prijeten način skrbeli za svoje zdravje.

In tako smo v aprilu pripravili krajšo slovesnost ob odprtju vadbenega parka. Nanjo smo poleg stanovalcev doma povabili še strokovnjake iz podjetja Elan Inventa, ki so celoten projekt idejno in konstrukcijsko zasnovali in poskrbeli za končno izvedbo, župana Franca Čebulja, predsednika Skupnosti socialno-varstvenih zavodov Jaka Bizjaka in širšo strokovno javnost.

Ob tej priložnosti nam je gospod Igor Žerjal, eden izmed snovalcev vadbenih naprav, pripravil tudi nazorno predstavitev vadbe na novih napravah. Park sestavlja sedem vadbenih postaj, z redno vadbo na njih pa si uporabniki krepijo mišično moč, ravnotežje, koordinacijo

Dan odprtih vrat v Domu Taber

– »EU projekt, moj projekt«

Mag. Elizabeta Pristav Bobnar, direktorica

Ponosni smo, da smo bili v okviru kampanje EU projekt, moj projekt, ki je del vseevropske kampanje Evropa v moji regiji, in se je odvijala pod okriljem Evropske komisije, potekala pa po večini držav članic, izmed vseh projektov v Gorenjski regiji, ki so bili podprti s sredstvi Evropskega socialnega sklada, Evropskega sklada za regionalni razvoj ali Kohezijskega sklada, izbrani za najboljši projekt. Dobili smo 10.846 glasov.

Če je Evropa naš okvir, je naš prispevek lahko tudi to, da znamo uporabiti finančne vire, ki nam jih omogočajo finančni mehanizmi in projekti ter predvsem, da jih znamo odgovorno nadgraditi s kvalitetnim delom in strokovnostjo. In to v Domu Taber znamo in zmoremo.

Evropska sredstva, ki jih je Dom Taber pridobil v okviru sofinanciranja operacij z naslova Regionalnega razvojnega programa Gorenjske za obdobje 2013-2015, so dejanski pokazatelj, kaj vse zmoremo skupaj.

Ravno zato, da pokažemo, kako dobro smo uporabili evropska sredstva, smo 10. junija 2017 na prelep sončen dan v Domu Taber organizirali Dan odprtih vrat.

Dogodek se je začel ob 10. uri, tako kot se spodobi, in sicer z nastopom Godbe na pihala Cerklje na Gorenjskem. Po uvodu je vodenje celotne prireditve prevzela gospa Jasna Kuljaj. Njeno vodenje je bilo zelo profesionalno in duhovito.

Po nagovorih gospoda župana občine Cerklje na Gorenjskem Franca Čebulja, gospoda Zo-

rana Stančiča, vodje predstavništva Evropske komisije v Sloveniji, in mojem nagovoru, se je celoten program začel.

Naši stanovalci so v okviru bralnega kroga prebrali nekaj del pesnika in zbiratelja narodnega blaga Matevža Ravnikarja - Poženčana, ki je bil rojen 1. avgusta 1802 v Poženiku pri Cerkljah na Gorenjskem. Zelo sem ponosna tudi na pesmi naših stanovalcev gospoda Iva Puca in gospoda Rudolfa Uršiča, ki sta jih prebrali prostovoljki.

Program so popestrili pevci domskega pevskega zbora, ki so pod vodstvom Ani Rehberger zapeli dve pesmi, in sicer: Oj Triglav moj dom ter Pod klančkom sva se srečala.

Plesni del so prispevali člani Folklorne skupine Cerklje na Gorenjskem, ki so zaplesali splet »Na klinčku visi kiklca«. Ob njihovem nastopu so nas zasrbele pete.

Da je bila zabava kot se spodobi, so poskrbeli tudi Ognjeni muzikanti, ki so nas zabavali vse do tretje ure popoldan. Na njihovo glasbo so zaplesali še tako utrujeni stanovalci.

Omeniti je potrebno tudi skeč, ki so ga pripravili Ani Rehberger, Francka Rozman in Ivan Kropivnik. Bil je zabaven in poučen.

V okviru celotnega programa smo poskrbeli tudi za predstavitev vseh naših delavnic, ki jih vodijo prostovoljci. Delavnice, ki jih naši stanovalci z veseljem obiskujejo, so:

[Ustvarjalna delavnica izdelovanja izdelkov iz krep papirja in slanega testa](#) (vodi jo prosto-

voljka gospa Darinka Kralj);

Delavnica pletenja in izdelovanja čestitk (delavnico vodi prostovoljka gospa Pavla Zavrl);
Tombola (delavnico vodi prostovoljka gospa Zdenka Jerina);

Delavnica balinanja (delavnico vodita prostovoljca gospa Mihaela Pavlič in gospod Ivan Kropivnik);

Delavnica v vadbenem parku (delavnico bo vodil gospod Žerjal);

Razstava fotografij gospoda Iva Puca.

Dan odprtih vrat se je zaključil v veselem razpoloženju. Naš namen je bil dosežen. Stanovalci so bili zadovoljni. To pa je naše edino vodilo.

Naj se ob tej priložnosti zahvalim prav vsem, ki ste kakorkoli prispevali, da je bil naš dan počen, pevsko in plesno obarvan in zabaven.

Anketa o zadovoljstvu

Anita Oman, pisarniška referentka- receptorka

Tudi v letu 2017 smo se odločili, da med stanovalci, svojci in zaposlenimi naredimo anketo o zadovoljstvu, saj se nam zdi zelo pomembno, da se stanovalci pri nas počutijo dobro, prav tako pa tudi njihovi svojci. Zadovoljstvo vseh je za delovanje organizacije zelo pomembno. Zadovoljni zaposleni posledično svoje delo opravljajo bolje in učinkovitejše, kar zelo vpliva na stanovalce in svojce.

Anketa je bila anonimna, podatke smo pridobili zgolj z namenom pridobiti vaše mnenje, kako ste na različnih področjih zadovoljni s samo organizacijo našega doma.

Cilj ankete je na podlagi pridobljenih rezultatov ugotoviti, kje smo in kaj lahko izboljšamo, da lahko našim stanovalcem in njihovim svojcem omogočimo kar se da kvalitetno bivanje v domu. Zanima nas, ali izstopajo dejavniki, na katere imamo vpliv, ali tisti, na katere ne moremo vplivati.

Iz analize ankete lahko razberemo, da so naši stanovalci, svojci in zaposleni na splošno zelo zadovoljni z našim domom. Splošne ocene anketiranih so bile večinoma ocenjene z zadovoljno in zelo zadovoljno, kar nam daje potrditev, da delamo dobro.

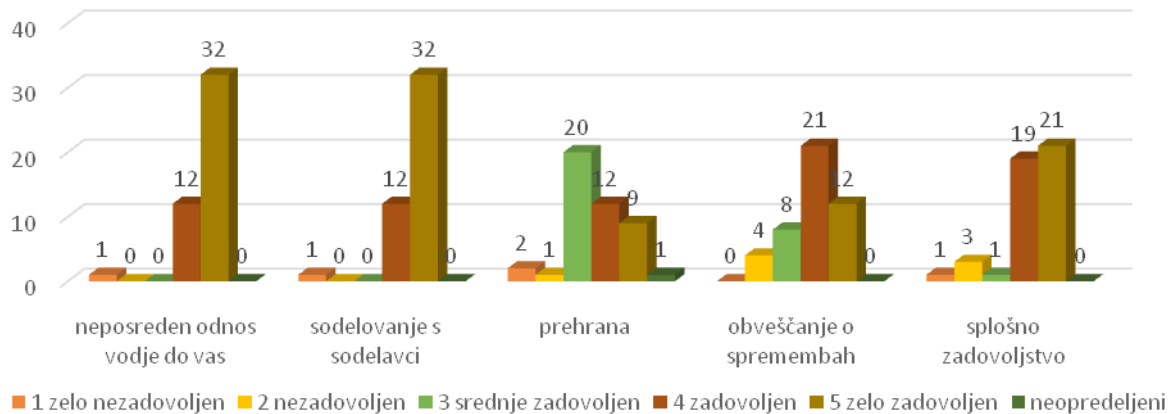
Nekoliko izstopa nezadovoljstvo s prehrano, ki je sicer zelo pomemben dejavnik našega doma, saj je glede na različne potrebe in diete stanovalcev, kuhinja in restavracija središče našega doma. Stanovalci se tam srečujejo trikrat dnevno, želje in okusi stanovalcev pa so različni.

Anketirancem smo ponudili tudi možnost, da izpostavijo pohvale, pripombe in predloge. Potrudili se bomo, da bomo vaša mnenja in predloge v prihodnje upoštevali.

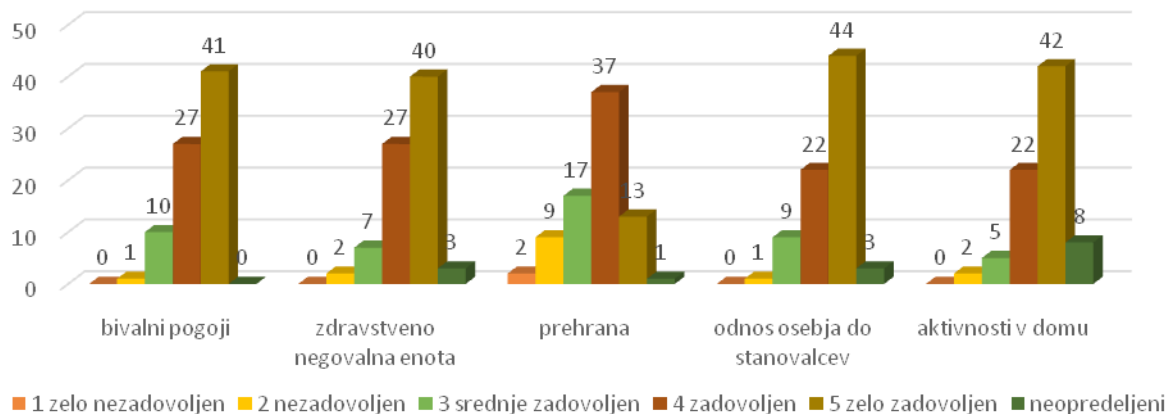
Vsem sodelujočim se za sodelovanje v anketi zahvaljujemo.

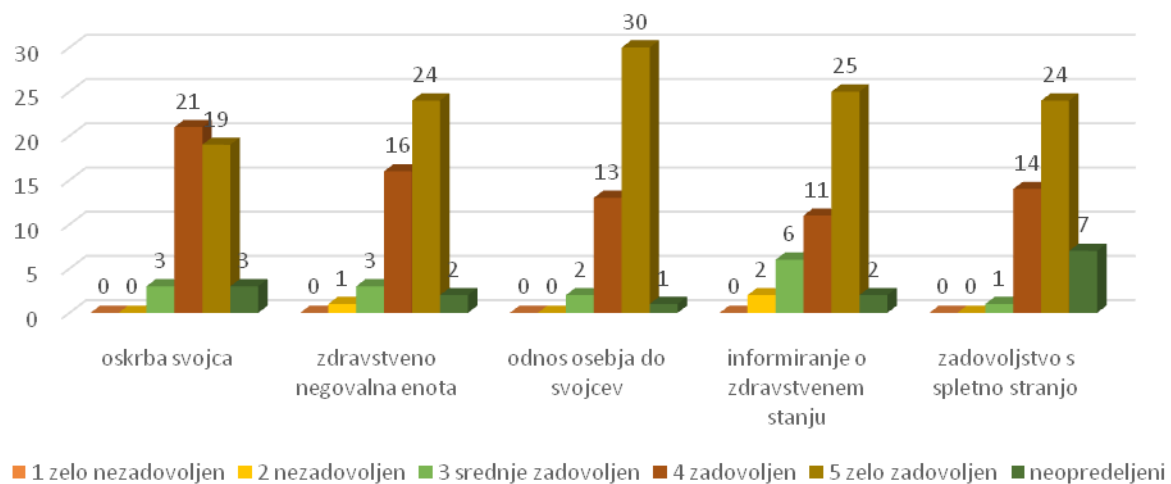
Zadovoljstvo zaposlenih (vzorec 45 anket od 72 razdeljenih)

Zadovoljstvo stanovalcev (vzorec 79 anket od 154 razdeljenih)

Zadovoljstvo svojcev (vzorec 46 anket od 154 razdeljenih)

Zakon je kakor maraton, teči moraš počasi

INTERVJU Z ZAKONCEMA URŠIČ

Pripravila Ana Vrhovnik

Stanovalca Uršič srečujem prav vsak delovni dan. Okrog devete ure zjutraj gospod Rudi med prvimi pride po časopis, gospa Helena pa se mu pridruži nekoliko kasneje in gre ven na sprehod, saj ima pred tem še jutranjo telovadbo. Nekaj besed spregovorim z vsakim posebej. Rudi mi večkrat nakloni kakšno lepo misel ali mi pove kaj novega o veselju in naravi, ki ga zelo zanima. Že od leta 1980 piše tudi dnevnik ter je avtor prečudovitih pesmi, ki jih rad deli z nami. Za domski časopis sta bila pripravljena spregovoriti nekaj besed o dolgoletnemu skupnemu življenju.

Od vajine poroke je minilo že zavidljivih 66 let. Mi lahko zaupata, kako je izgledal vajin poročni dan?

Gospa Helena se obrne proti svojemu možu z besedami: »Ti si bil nov, jaz pa sem imela predelano obleko. Veste kaj, včasih ni bilo novih poročnih oblačil, nadel si, kar je pač bilo, saj ni bilo denarja. Spominjam se, da sem nosila siv kostim. Po poroki ni bilo nikakršne pogostitve, dogovorila sva se, da bova šla veslat na Bled kdaj drugič. Ni bilo kot danes in verjamem, da ženske niso načrtovale poroke toliko časa, niti niso bile tako živčne in vznemirjene. Vzela sva se pozimi, 30. decembra 1950 in sicer na isti dan kot moja sestra Terezija, ki je prav tako v Tabru. Slavje je potekalo v stari mestni hiši v Kranju. Mojih staršev ni bilo, saj mi je mama umrla že leta 1941, stara triinštirideset let in za seboj pustila pet hčera.« Zaradi takšne usode je Helena pristala na Brdu, kjer se je učila gospodinjskih in ročnih spretnosti, saj je bila takrat bolj fizično močno in

živo dekle. Zase pravi, da je bila 'ornk baba'. Heleno si takšno kar težko predstavljam, ker je danes drobna ženska.

Kako sta se pravzaprav spoznala?

»Hotel Jelen v Kranju je imel drevored in restavracijo, kamor so uslužbenci z Okraja med delovnim odmorom hodili na malico. Rudi me je nekega dne povabil, ker so v družbi stalno govorili: »Gremo v hribe, gremo v hribe!« S kolesom sva se odpravila do Cerkelj, naprej pa sva šla peš na Krvavec. V hribih sva tudi prenočila. Jaz sem bila na klopi, Rudi pa na tleh. Čez noč me je držal za roko. Rudi prihaja iz Kamnika, jaz pa iz Predoselj. Poznala sva se le pičlih šest mesecev in po tem času sva se poročila. Ljubezenska kemija je prišla, dobro sva se razumela in bila sva istih načel.«

Rudi, večkrat ste mi že zaupali o obdobju, preden ste spoznali ženo in o tem, kakšno srečo ste imeli med drugo svetovno vojno...

»Med vojno sem bil težko ranjen in operiran. Ker sem bil lačen, sem ostal živ! Ostali so bili bolni na črevesju, sam pa sem imel prazen želodec in tako do zastrupitve ni prišlo. Po vojni leta 1945 so me z letalom odpeljali iz vojaške bolnišnice v Krasincu, saj sem bil ustreljen v trebuh. Znašli smo se v Barletti (Italija), kjer so bili tako Angleži kot 'Amerikanci'. Spominjam se, da so tam Angloameriške medicinske sestre imele vojaške čine. Med vojno so me enkrat zaprli za dva dni, ker na Ambroževem trgu v Ljubljani z dvigom roke nisem pozdravil zastave ob mimohodu. Po vojni sem imel manj kot petinpetdeset kilogramov, zato sem bil z ladjo z Visa demobiliziran v Kranj. Nisem bil 'taprav' moški, saj sem bil presuh, bil sem tudi brez punce. Med vojno se je dogajalo marsikaj...«

Kam vaju je peljala vajina poklicna pot?

»Vso mladost sem preživel pri starih starših v hribih na manjši kmetiji v Bistričici pod Krvavcem. Potem sem se zaradi ljubezni do narave vpisal na srednjo kmetijsko šolo in nato na višjo upravno šolo. Bil sem vrtnarski pomočnik, kasneje pa sem delal na Okraju (občina) na področju kmetijstva. Helena je šla najprej na Brdo, kjer je delala tri leta in se naučila mnogo stvari. Jokala je, ker ni mogla v šolo, saj je oče ostal vdovec s petimi hčerami in je ni mogel dati v šolo. Kasneje je v letu 1948 v Dobrni naredila izpite za knjigovodstvo. Na Okraju Kranj je delala v planskem oddelku, v administraciji. Po osmih letih po rojstvu otrok je šla Helena nazaj v službo in sicer v KŽK mlekarne Kranj, kjer je na področju knjigovodstva in računovodstva delala šestindvajset let. Mlekarne Kranj je skupaj z mlekarško šolo, pokrivala celo Jugoslavijo.«

Gospod Rudi, vi ste celo vodili Dom starejših?

»Tri leta sem bil upravnik doma starejših v Mengšu, dal pa sem mu tudi ime, tako da se dom še danes imenuje Dom počitka. Iz medijev sem izvedel, da je to ime blagoslovil tudi kardinal. Po upokojitvi sem bil tudi petnajst let tajnik in aktivni član Društva upokojencev v Kranju.«

Tudi na področju kulture ste s svojimi pesmimi pustili sledi. Tudi z nami ste jih delili kar nekaj. Mi lahko poveste kaj več o tem?

»Dve študentki Filozofske fakultete v Ljubljani sta diplomirali iz mojih del, recital pa sem imel tudi v Cankarjevem domu. Pesmi po količini presegajo število tristo. Pisal sem tudi v okviru Univerze za tretje življenjsko obdobje. V vsakem zborniku je bilo objavljenih približno pet mojih pesmi, Ministrstvo za kulturo pa mi je na podlagi tega podelilo priznanje.«

Kaj pa otroci?

»Leta 1951 se nama je rodila hčerka Sonja. Najina prva punčka je umrla pri skoraj osmih mesecih, dolgo sva žalovala. Ime je bilo Rudiju zelo všeč, ker ga je pri vrtnarjenju hodila gledat majhna punčka. Rudi ji je včasih dal kakšen priboljšek in povedal zanimivo povest. Sreča se nama je le nasmehnila in sva v letu 1953 dobila sina Simona in leta 1955 hčerko Zdenio. Sin je diplomirani inženir kemije, hčerka pa univerzitetna diplomirana socialna delavka. Zdenia ima sina, Simon pa sina in hčerko, oba pa že imata otroke. Tudi brki so v družini že tradicionalni, saj jih je imel Rudijev oče in prav tako jih ima sin. Rudi si je nekega dne obril brke, kar mi ni bilo všeč. Rekla sem mu, da ima preveč prostora pod nosom (smeh). Želela sva si, da najini otroci ne bi bili brez staršev, kot sva bila sama. Velikokrat je potrebno gledati na otroke in prav je tako. V zakonu moramo premostiti veliko ovir, noben zakon ni idealen.« Rudi doda, da so današnji mladi tako aktivni, da se tega niti ne zavedajo.

Kako je teklo vaše družinsko življenje in kaj je pravi recept za uspešen zakon?

»Na morje smo hodili v Strunjan, Mali Lošinj, na Rab... Videla sva sviloprejke, bila na plantažah tobaka, dvakrat v Sikstinski kape-
li. Z avtobusom sva hodila po različnih drža-
vah - Madžarska, Jugoslavija, Italija, Avstrija, Švica. Vso ljubezen sva prenesla na otroke. Helena je šla včasih tudi sama na izlet v Avstrijo in Italijo. Zaupanje, da sva šla kdaj vsak po svoje, mora biti. Dopuščala sva si svobodo. Bil sem tudi v pevskem društvu Soča in Lipar v Kranju, kjer sem pel tenor. Žena je zelo lepo urejala in skrbela za naš dom. Tudi kuhala je odlično, največ se je naučila kot mlada na Brdu.«

Kako se počutita v Domu Taber in kako spremembe vplivajo na vaju?

»Sama še danes pripravljam sadne malice, še vedno si pomagava in greva vsak dan na kavico. Rudi piše pesmi, jaz pa sem bolj športno aktivna in vsak dan hodim na telovadbo in sprehode. Tudi moja sestra, ki je mlajša, je zelo aktivna in včasih greva skupaj. Rudi pa piše in veliko bere, zanj je dan prekratek in noč tudi. Seveda pa je bilo težko pustiti svoj dom za seboj, ampak takšno je življenje. Letos sem imela okroglih devetdeset let, Rudi pa šestindevetdeset, oba sva praznovala v aprilu.«

Postati star je bolj naloga kot stanje. Če se jo reši, je lahko starost prav tako lepa kot mladost, pa tudi smrt potem ni konec, temveč sad.
(Eugen Diederichs)

Kaj bi danes povedali mladim, ko se odločijo skleniti zakonsko zvezo?

»Hitijo naj počasi, zakon je maraton. Sam nikoli in na noben način nisem bil 'za šankom'. Zelo veliko dejavnosti sva imela, veliko stvari sva počela skupaj. Recept je tudi, da skrbi-
va drug za drugega, kolikor moreva in da si od vsega začetka zaupava, sva iskrena in se spoštujeva. Drug drugega in otroke sva vedno znala pomiriti in si medsebojno vlivati zaupanje.«

Iskreno se vama zahvaljujem za sodelovanje, vajin čas pa tudi za vsakodnevne trenutke, ki jih preživimo skupaj. Želim pa vama predvsem zdravja in vse dobro.

Svoj poklic sem imela zelo rada

INTERVJU S STANOVALKO MARTINO SEDEJ

Pripravila Ana Vrhovnik

Martina Sedej je zelo prijetna gospa, ki je precejšen del svojega življenja posvetila delu z otroki. Bila je druga diplomantka novoustanovljene vzgojiteljske šole na Slovenskem, saj so prej za ta poklic obstajali le tečajji. Še danes rada pripoveduje o življenju v vrtcu in ob spominih ji kar zažarijo oči. Takoj je opaziti, da je pri delu resnično uživala in da jo je vrtčevsko življenje izpopolnjevalo. Sama ima eno hčerko ter enega vnuka, pravi, da vse po eno.

Zakaj ste se odločili, da se vpišete prav na vzgojiteljsko šolo?

»Po končani osnovni šoli, ki je včasih obsegala štiri razrede in treh letih nižje gimnazije ter končani mali maturi, se je rojeval poklic vzgojiteljev. Sprva sem se vpisala na učiteljsko, kjer je bilo zares veliko vpisnikov. Za poučevanje me je navdušila teta, ki je bila učiteljica in hkrati nuna na Hrvaškem. Ravnateljica gospa Zmazek nam je na informativnem dnevu predstavila vzgojiteljski poklic. Rekla nam je: »Tiste, ki ste iz Ljubljane, boste takoj dobile službo!« Kajti tiste, ki so želele biti učiteljice, so morale službo najti izven Ljubljane, na deželi. To je bila zame največja motivacija, saj sem želela ostati v Ljubljani. Vzgojiteljska šola je bila ustanovljena leta 1954. To so bili časi, ko so začeli zaposlovati ženske, zato je bilo povpraševanje po vrtcih kar veliko. Tudi mlajša sestra je kasneje postala vzgojiteljica, njej sem bila motivacija seveda jaz.«

Kakšna je bila vaša poklicna pot?

»V vrtcu sem bila dvajset let, petnajst let pa sem bila vodja dveh vrtcev oziroma dveh enot. Vodila sem enoti Mladega rodu in sicer

na Linhartovi in Peričevi ulici. Moje delo je obsegalo pedagoško vodenje, organizacijo dela, pedagoško izobraževanje, strokovno izpopolnjevanje, itd. Študirala sem še psihologijo in pedagogiko v Ljubljani. Za izbiro poklica mi ni bilo nikoli žal, saj sem rada delala z mlajšimi.«

Kakšno je bilo delo v vrtcu nekoč, če ga primerjate z vzgojo v vrtcih danes?

»Skupne zaposlitve v šolah niso bile po želji otrok, v vrtcu pa je bilo več igre in svobode, ne toliko obveznih vsebin. Skupine otrok niso bile poimenovane kakor so danes, ampak so bili mlajši, srednji in starejši. Po dnevniku oziroma učnem načrtu so bile individualne zaposlitve obvezne, prav tako pa gibanje

na svežem zraku, na igrišču. Televizije ni bilo in izletov tudi ne. Skupne zaposlitve niso bile več bistvene, ampak so se odvijale igre po želji. Vrtec se je odprl že ob 5.30 zjutraj. Po kosilu so šli otroci počivat, ležalniki so obstajali že takrat. Tudi roditeljske sestanke in individualne pogovore smo že imeli. Šest ur je bilo delavnih in ena za priprave. Najprej smo priprave delali v zvezke, potem pa smo dobili obrazce. Vrtec je bil samostojen. Včasih smo imeli varuhinje in ne pomočnice. Njene delovne naloge pa so bile podobne kakor danes.«

V vašem življenju je imela glasba precejšen pomen. V kakšni meri je to področje pomembno pri vzgoji otrok?

»Glasbena vzgoja je bila zelo pomembna, imela sem posluš za ritem, igrala pa sem tudi na klavir in harmoniko. Največkrat smo zapeli pesem 'Zajček Dolgoušček', zraven pa sem otroke spremljala na inštrument.«

To je bil moj velik uspeh, saj takrat ni bilo veliko vzgojiteljic, ki so bile večje tega znanja. Danes se uporabljajo plošče, včasih pa smo skupaj peli in igrali. Živa glasba zveni čisto drugače, boljše. Uporabljala sem pesmi Janeza Bitenca, Janeza Kuharja, Mire Voglar... Dobro se spominjam pesmi 'Naša četica koraka' ter 'Muca mrjavka'. Ko sem bila vodja vrtca, sem še naprej vodila glasbeno vzgojo, imeli pa smo tudi skupni zborček vseh skupin. Že takrat smo pripravljali nastope za starše.«

Omenili ste, da je otroke na sprehodu najprej vodila le ena vzgojiteljica. Kdaj se je to spremenilo?

»Danes se vrvi za vodenje otrok ne uporablja več. Včasih je bila samo ena vzgojiteljica, ki je vodila otroke na sprehod, danes sta dve. Blizu šestdesetih let se je v Šiški zgodila nesreča in od takrat naprej otroke na sprehod vodita po dve vzgojiteljici. Tako je določila Pedagoška služba.«

Danes imajo v vrtcih že toliko pripomočkov, da vzgojiteljice s tem nimajo veliko dela. Povejte mi, kako pa je bilo v vaših časih?

»Rekvizite, ponazorila in druge vzgojne pripomočke smo vzgojiteljice delale same. Uporabljali smo različne kombinacije materialov, veliko smo delali iz odpadnega materiala. Dostikrat smo delali flanelo na okvir. Največja razlika med nekoč in danes je zato ravno v tem, da imajo danes veliko pripomočkov, včasih pa smo morali biti precej bolj iznajdljivi, gorje, če nisi znal risati!«

Kaj bi rekli za konec, kakšen je poklic vzgojiteljice?

»Lahko rečem, da sem imela svoj poklic zelo rada. Najlepše mi je bilo, ko smo skupaj z otroki zapeli kakšno pesem in sem jih spremljala na klavir, lepo je bilo videti njihovo veselje ob tem. Za to odločitev mi ni bilo nikdar žal in še danes se z veseljem spominjam vrtčevskih dni.«

Zahvaljujem se vam za sodelovanje, koristne informacije, pozitivno energijo in prijeten klepet!

Pastirček

EN DROBEC SPOMINA

Baldo Bizjak, stanovalec

Tisto poletje 1941 je bilo za našo družino izredno žalostno. Nemci (spet delam napako), pravzaprav nacisti so nas odgnali, dobesedno odgnali. Najprej v gestapovske zapore v Šentvid pri Ljubljani in nato po nekaj dneh z vlakom do Slavonskega Broda, potem z barko čez Savo (most je bil namreč miniran) in po ozkotirni železnici preko Doboja, Sarajeva, Višegrada itd. do Kruševca. Tam so nas naložili na čez¹ in odpeljali do vasi Trnavci, takrat Srez Župski in nas dodelili najbogatejšemu kmetu v vasi. Poleg vinogradov in sadovnjakov je imel še gostilno, bolj žganjarno, in pekarno. Skratka bil je mogotec. Vsi so ga klicali gazda². Tako se je tudi obnašal. Že naslednji dan je po dvorišču robantil. Toliko sem že razumel srbsko, da hoče, da delamo, sicer nas ne bo hranil. V njegovih stavgah je bila tudi beseda ološ³. Nisem vedel, kaj pomeni. Šele čez mesece mi je sošolec in prijatelj Buco povedal, kaj pomeni. Torej smo bili za gazdo izmečki.

Naš tatek⁴ je že prvi dan odšel do Marjana Mačka, žirovskega čevljarja, ki je takoj odprl delavnico in v njej popravljaval opanke (čevljev je bilo malo) ter izdeloval tudi nove čevlje. Potreben material je dobival iz Beograda. Kako je »prešvercal« čevljarsko orodje, nismo nikdar izvedeli.

Mama je morala takoj delati v kuhinji in pomagati pri vseh gospodinjskih delih. Dobesedno garala je od jutra do večera. Jaz sem dobil čredo ovac in dve kozi. Moj mlajši bratec Mišo je bil dela oproščen in je hodil z menoj, ali pa tudi ne.

1 precej visok kmečki voz na dveh kolesih

2 gospodar

3 izmeček

4 Tatek- mojega starega očeta smo klicali ata, kako klicati očeta? Zinka Berčič, naša sosedka, vajena mesta, je predlagala Tatek in to ime se je prijelo mojega očeta

Pred sprejemom obveznosti sva raziskovala vas z okolico, bredla čez rečico, ki je tekla skozi vas, ob dežju pa je bil to deroč vodotok, ki se ga ni dalo prebrestiti.

Gazda je ukazal komiju (deček za vse), da naj me odpelje na pašnik in me seznami z mejami pašnika, česa ovce ne smejo jesti, kdaj se vrniti itd. Nato je preštel ovce in ko je to opravil, me je odslovil z besedami: »Hajde, gubite se!« Ni poznal besed: »Lahko greste!«

Pašnik, ki je pripadal gazdi, je bil kar uro hoda daleč. Ograjen je bil s suhimi vejami in lesu. Komi je odšel, jaz pa sem zdaj gospodoval čredi 40 ovac in dvema velikima kozama. Še pred tem pa sem vprašal komija, kako naj vem, kdaj vrniti čredo, saj nisem imel ure. Pokazal mi je palec in rekel, da takrat, ko bo sonce za palec oddaljeno od hriba, kamor naj bi zašlo. Takrat naj bi tudi jaz zbral čredo in jo vrnil domov. Dejal je še, naj uporabim raje dva prsta, ker je bil njegov palec zelo debel.

S komijem sva nato odprla še drugo leso. Ovce so planile na pašnik, za njimi pa še dve kozi in jaz. Ovce so se pasle, kozi sta se vzpenjali po akacijah. Tudi oven se je hotel pridružiti, vendar njegova spretnost ni bila prirejena takemu plezanju. Kar žal mi ga je bilo. Zato sem splezal na ograjo in odlomil dva vršička. Več si nisem upal, ker so me opozorili, da ovce akacij ne smejo jesti, ker se lahko napihnejo. Za rešitev take ovce, je bil potreben prav kirurški poseg. Tista dva vršička sem dal ovnu. Jedel mi je iz roke. Imenitno se mi je zdelo, da je sedaj vodja tropa moj prijatelj. Neštetokrat sem pomežiknil k soncu in s kazalcem in sredincem meril razdaljo od sonca pa do tistega hribčka, ki naj bi bil za orientacijo. Ko se mi je zdelo, da je vse kakor je treba, sem se obrnil na ovna, ki je bil ves čas v moji bližini. Rekel sem mu kar po naše (po žirovsko): »Na pa pejma!« Oven mi je prav nežno rekel: »Beeeee!« in odšel skozi leso. Za njim trop ovac, obe kozi in jaz. Zaprl sem leso in se pridružil tropu. Med potjo domov me je skrbelo, da ne bi zašli v napačen kolovoz. Toda oven je dobro poznal pot. Ko smo prišli na dvorišče, seveda skozi bolj elegantna vrata, kot je bila tista lesa na pašniku, nas je tam čakal gazda. Preštel je vse ovce in dodal dve kozi. Mene ni prešteval, le ostro je rekel: »Ajd, gubi se!«

Sicer pa je imel gazda še druge manire. Enkrat tedensko so vse gostilniške mize porinili v kot, na sredi gostilne pa je bila pogrnjena miza in na njej vse mogoče dobrote. Jaz sem bil lačen. Ko sem šel mimo njega, sem vljudno voščil dober tek, on pa: »Hvala, izvolite!« Prisedel sem v upanju, da mi bo ponudil kaj za jesti. Namesto tega me je nadrl, češ, kdo ti je dovolil, da sedeš. Povedal sem, da me je povabil. Sledile so psovke, tiste znane, sočne, srbske. Iz družine, ki je sedela v kotu, se je dvignil nekdo, me prijel za roko in me odpeljal k njihovi mizi. Razložili so mi, da je to pač vljudnostno povabilo k mizi.

Le nekaj dni po tem dogodku sem med odraslimi ovcami zagledal majhnega jagenjčka, starega le nekaj ur. Gazda ga ni opazil. Bil sem tiho in čredo odpeljal na pašnik. Kako je mali smrkavček, star nekaj ur, vedel, kdaj je pol poti? Ustavil

se je, se oglasil s tistim svojim »Beeee!«, dvignil sem ga in ga nesel do pašnika. Pri vračanju domov se je zadeva ponovila. To je trajalo nekaj časa. Nisem vedel, da ta živalca tako hitro raste, nisem ga mogle več nositi. To sem potožil komiju. Dal mi je vrvico in rekel, naj mu jo zavežem okrog vratu. Pri vračanju domov je čreda dohitela kmečki voz, ki so ga vlekli voli. Jagenjčka sem privezal za voz, toda živalica je bila trmasta in je z zadnjimi nogami drsala po cesti. Bila je rahlo krvava, toda gazda tega ni opazil. Naslednji dan se je na pol poti spet ustavil in zabeketal, jaz pa sem iz torbice vzel vrv in mu jo pokazal. V trenutku se je obrnil in se stisnil k svoji mami. Ne glede na ta moj grob poseg, se je vedno tiščal k meni, tudi na pašniku, ko sem se usedel, je prišel k meni in skočil name. Stalno se me je držal, ko bi vedel, da gre za vzgojni ukrep.

Nekega dne so me klicali pastirji iz sosednjega brega. Kdaj so mi ušle tri ovce čez rečico, nimam pojma. Prebredel sem rečico, se pridružil pastirjem in pokazali so mi, katere so moje. Vrnili sem jih v čredo. Med pastirji je bilo tudi kakšnih pet let staro dekletce, plavolaso, s svetlimi očki in prisrčnim nasmehom. Drugi pastirji so bili vsi temnolasi in so za deklico rekli, da je Vlahinja. Poslovil sem se, zahvalil sem se jim in prebredel nazaj do svojega pašnika. To srečanje mi je ostalo v globokem spominu.

Kmalu se je začela šola in hotel sem jo obiskovati, vendar mi gazda tega ni dovolil. Tiste dni so prišli v vas četniki in partizani skupaj (takrat so bili v tistih koncih še skupaj). Srečali smo se, spraševali so me vse mogoče stvari. Povedal sem jim, da mi gazda ne dovoli obiskovati šole in da sem večkrat lačen. Dva partizana in dva četnika so kasneje gazdo vzeli v precep. Ko pa so zapustili vas, je nastal velik rompompom. Na vso srečo so tatka klicali na pošto Aleksandrovac in ga zaposlili. S tem se je moje pastirstvo končalo. Rad bi povedal, da so mi iz tistega mojega pastirovanja ostale v spominu: dobrosrčnost gospodinje in komija, prikupnost jagenjčka, nasmeh in modre očke plavolase deklice.

Fotografska razstava o Logu pod Mangartom

Janez Kuhar

Fotografska razstava in predstavitev nove knjige dr. Jaka Vadnjala je bila v Domu na ogled do konca meseca avgusta.

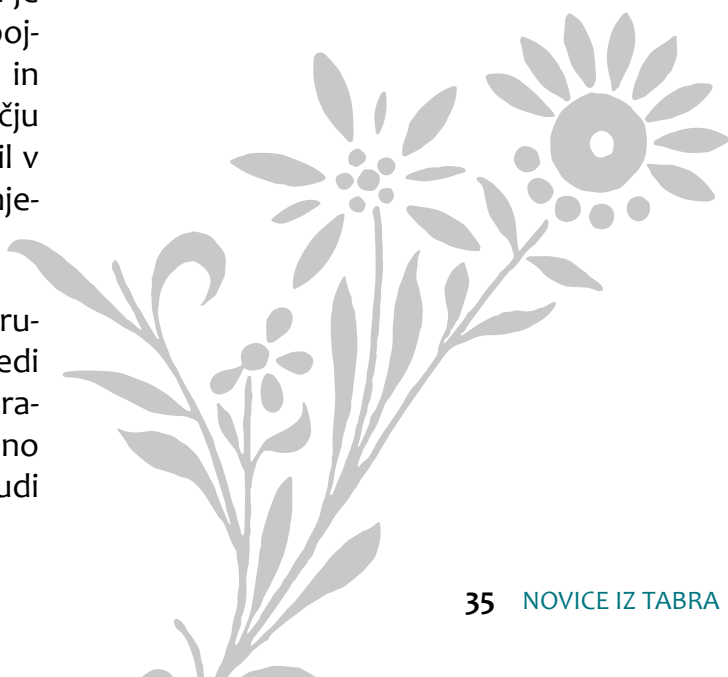
V Domu smo v četrtek, 3. avgusta, slovesno odprli razstavo fotografij stanovalca doma (zdravnika) dr. Jaka Vadnjala z naslovom Zanimivosti o Logu pod Mangartom in z zanimanjem prisluhnili predstavitvi njegove druge knjige Emigracije Ložanov, Strmčanov in Predelčanov, ki jo je napisal v Domu Taber, kamor se je preselil iz Loga pod Mangartom oktobra 2015. Na ogled so bile fotografije Loški izviri, slapovi in potoki, Log pod Mangartom nekoč in danes, Rušilni plaz, Domovanje v raju, Emigracija Ložanov ter Rudarji in migranti. Razstava je bila na ogled do konca meseca avgusta. Prvo knjigo z naslovom Domovanje v raju je dr. Vadnjal napisal leta 2009. Prvega novembra bo dr. Jaka Vadnjal dopolnil 91 let.

Kot mlad zdravnik, rojen je bil v Zagorju pri Pivki, je najprej služboval v Izoli in Kopru, nato pa se je preselil na Gorenjsko, v Kranj. Zelo rad je hodil v gore, ljubezen do gora je ohranil vse do današnjih dni. Igral je odbojko, rad je kolesaril, šport je bil rekreacija in tudi priložnost za njegovo delo na področju medicine dela. Po upokojitvi se je preselil v Log pod Mangartom, kjer je bila doma njegova žena.

Zanimanje za zgodovino kraja in zgodbe družin je potem prišlo z bivanjem v Logu. Sredi gora je ustvarjal in živel v tesnem stiku z naravo, jo opazoval in hkrati spremljal zgodovino kraja in ljudi, zanimala ga je zlasti usoda ljudi

iz teh krajev, ki so delali v rudniku in se zaradi dela in preživetja tudi razselili po svetu. Ko se je oktobra pred dvema letoma preselil iz Loga v Šmartno pri Cerkljah, je bil tako spet bližje mogočnim goram in še posebej svojim domačim. Za uspešno in zanimivo predstavitev knjige in razstave se je dr. Vadnjalu zahvalila direktorica Doma Taber mag. Elizabeta Pristav Bobnar.

Emigracije Ložanov, Strmčanov in Predelčanov

Naš stanovalec dr. Jaka Vadnjal je v letošnjem letu izdal že drugo knjigo z naslovom *Emigracije Ložanov, Strmčanov in Predelčanov*. V domu je tudi razstavil svoje fotografije in imel predavanje.

V prvi knjigi *Domovanje v raju* je bil celostno obravnavan obseg življenja v vasi, v pričujoči knjigi pa je opisano samo izseljevanje ljudi v Rabelj in pozneje v Evropo, manjše število oseb pa tudi drugam po svetu. Med izseljenci ne najdemo samo moških, pač pa tudi večje število žena, ki so poleg materinske in gospodinjske prevzele tudi vlogo prehranjevalk družine. Prebivalci vasi Log pod Mangrtom, Strmec in Predil⁵ so bili prisiljeni oditi od doma, da so v tujini ustvarjali dohodek, ki je njihovim družinam omogočal preživetje. Prav na začetku izseljevanja so se ustavljali na delu v rabeljskem rudniku, ker je bil kraj njihovega doma in so lahko vsako jutro peš odhajali in se zvečer vračali domov, torej še niso bili izseljenci. Pozneje, v drugi polovici 19. stoletja, pa so začeli odhajati v druge evropske države, saj so že obstajale železnice in je bil prevoz z vlakom primernejši in ugodnejši kot z vprežno živino ali celo peš. V tej raziskavi je prikazano izseljevanje prebivalcev Loške doline od začetka 19. stoletja do danes. Zgodovina izseljevanja je pravzaprav sestavni del splošne zgodovine določenega kraja. Težavo predstavlja zbiranje podatkov o starejših rodovih, ki so že davno umrli, zdajšnje generacije pa o svojih prednikih vedo povedati le malo. Še največ podatkov nudijo cerkvene knjige, ki so bile uporabljene kot vir. Rudnik svinca in cinka v Rablju je prebivalcem doline nudil delo, dohodek in možnost preživetja, hkrati pa odskočno desko za doseganje njihovega

cilja, kvalifikacije rudarja za delo v rudnikih v drugih državah Evrope. V knjigi *Domovanje v raju* so obravnavani tudi rudarji. Tam je zapisana izjava domačinov: »Tako kot je za Log v tem času veljalo, da dela od vsake hiše en član družine v Rablju (običajno oče), lahko velja tudi, da je vsaj en član družine odšel delat v tujino.«

Avtor je tedaj dvomil, da so se zaposlovali v Rablju samo gospodarji domačij. V raziskavi za zdajšnjo knjigo je ugotovil, da so običajno iskali delo v rudniku vsi moški potomci in tudi posamezne ženske.

ZGODOVINA MAŽEVE HIŠE KOT PRIMER ENE IZMED VEČ KOT ŠTIRIDESETIH DRUŽIN

Katarina Zhernota, rojena 16. julija 1793, je bila vdova. Do moževe smrti je rodila šest otrok. Fantje so se v primerni starosti zaposlili v zasebnem Strugglovem rudniku, kot je bila navada v Logu, ker je furmanstvo počasi propadalo. Eden izmed sinov, Ivan, je podedoval domačo gostilno in posestvo, obenem se je ukvarjal tudi s furmanstvom, kot je bilo tedaj v navadi pri loških gostilničarjih. Imel je veliko hišo za prenočevanje trgovcev in ustrezen hlev za sprejem živine ter zaščito in varovanje njihovega blaga. To je bila četrta gostilna v Spodnjem Logu. Zgrajena je bila v obdobju cesarice Marije Terezije, kar sklepamo po zunanem videzu in velikosti stavb. Ob koncu 19. stoletja so v pritličju zaradi svetlobe spremenili in povečali okna.

Maževe stare hiše in hleva za konje ni več, ker so stavbo novi lastniki spremenili v motel, ki se danes imenuje Encijan.

⁵ Avtor v knjigi dosledno uporablja oblike *Log pod Mangrtom*, *Mangrt in Predil* za sodobna imena *Log pod Mangartom*, *Mangart in Predel*.

Oče Ivan se je leta 1874 poročil z Uršulo Kutin iz Volarij. Žena je rodila osemkrat, a le štirje otroci so ostali živi. Najstarejši sin, prav tako Ivan, je delal doma v gostilni, na kmetiji in pri sprejemanju furmanskih trgovcev, ostali pa so odšli od doma. Poslovanje Maževe gostilne in furmanstva po vsej verjetnosti proti koncu 19. stoletja ni več prinašalo zadostnih dohodkov za vzdrževanje hiše in furmanstva, deloma zaradi propadajočega furmanstva po letu 1879, ko je bila odprta železniška proga Trbiž-Videm, delno zaradi pomanjkanja potomstva. Sin Ivan je poskušal reševati gospodarski položaj hiše z vabljenjem turistov. Kljub poskusom s turizmom mu ni uspelo obdržati hiše. Kaj je po neuspehih v turizmu delal, ni znano. Hišo je občina zasegla zaradi neplačanih davkov in kreditov in jo dajala v najem zakonskim parom, ki ob poroki niso imeli lastnega stanovanja.

Podobna usoda je doletela tudi Meserovo hišo v Spodnjem Logu, a Maževi hiši je usoda namenila drugačno življenjsko dogajanje. Maževa hiša je bila središče vsega tragičnega in hudega dogajanja v tem okolju. Andrej Mlekuž iz Koritnice pri Bovcu, ki je od leta 1880 delal v porurskem rudniku v Holthausnu, se je leta 1891 poročil s Katarino iz Loga. Mladoporočenca sta se vselila v Maževo hišo, popravljeno pred ženinim porodom. Katarina je rodila šest otrok, trije so jima umrli v nekaj dneh po rojstvu. Ob poroki sta se dogovorila, da bo Katarina ostala doma, mož pa se bo iz Nemčije občasno vračal domov. Po smrti dvojčkov pa je bila žena hudo prizadeta, žalostna in zaskrbljena, tako da se je odločila odpotovati k možu, saj je želela biti pri njem in umiriti svoje življenje. Žena je zanosila še zadnjič v upanju, da bo življenje postalo normalno, a kruta usoda je imela drugačne načrte. Iz podatkov matičnega urada občine Heissen v okraju Mülheim je razvidno, da je Andrej Mlekush 26. junija 1902 prijavil smrt sina Adolfa, starega 16 dni. Samo 18 dni po sinovi smrti je umrla tudi Andrejeva žena in mati njegovih otrok, Katarina Mlekuž.

Kdaj se je Andrej Mlekuž odločil za vrnitev v Log, ni znano. Verjetno je odpovedal službo

v rudniku in v letu dni odpotoval domov, kjer je samoto še težje prenašal kot v Nemčiji. Njegova odločitev, da poišče drugo ženo, je razumljiva, saj verjetno sam ni bil več vzgoje otrok in tudi otroci so želeli imeti »novo mamo«. Kako je našel novo ženo Marjano Brišal iz Grahovega, ostaja neznanka. Ložani še danes ne morejo pozabiti Marjane kot prijazne in ljubeznive Maževe gospe. Andrej je stanoval v Zarakovcu nedaleč od delovnega mesta, kjer naj bi srečal bodočo ženo Marjano. Nekaj časa sta se videvala, na poroko pa je pristala šele, ko je ugotovila, da je noseča. Andrej je ženo pripeljal v Maževo hišo v Logu, kjer so ju čakali otroci, ki so komaj čakali, da bodo videli, kakšno »novo mamo« jim je oče pripeljal. Ali ji je Andrej povedal zgodbo o otrocih, preden sta se poročila, ni znano. Ložani trdijo, da je Marjana skrbela za Andrejeve otroke, kot bi bili njeni. Z Marjano sta imela še dve hčeri, Marijo in Štefanijo. Življenje v hiši je postalo normalno, vsi so bili zadovoljni. Andrej je pozabljal na tragedijo z umrlo ženo, saj je imel v hiši veliko dela. Žena Marjana je bila vesela in zadovoljna, vzgajala je tudi Andrejeve otroke. Toda družini

normalno, novo življenje ni bilo usojeno. Pri košnji sena se je mož in oče Andrej urezal v nogo in med čakanjem na pomoč, sam namreč ni mogel hoditi, izkrvavel. Ker ga ni bilo domov, ga je žena proti večeru šla iskat, in lahko si predstavljamo njeno žalost in obup, ko ga je našla mrtvega. Življenje vseh v hiši, še najbolj pa otrok, je naenkrat postalo obupano, žalostno in skrb vzbujajoče. Marjana je ostala sama s petimi otroki, tremi tujimi. Ti so bili, razen Katarine, premajhni, da bi dojeli tragedijo dogodka. Srečna okoliščina pri vsej tragediji je bilo premoženjsko stanje Marjanine matere v Zarakovcu, ki je imela posestvo in mlin.

V Maževo hišo se je v tem burnem, a žalostnem obdobju, po čudnih in nenavadnih okoliščinah naselil Jože Strgulc, sin Janeza Strgulca, žnidarja iz doline Možnice.

Jože je proti koncu 19. stoletja odšel v vestfalske rudnike, v rudarski center Stoppenberg v kraju Frillendorf. Bil je nemiren in nestanoviten fant. Pri sedemindvajsetih letih se je vrnil domov in se leta 1902 zaposlil v rabeljskem rudniku, a ni dolgo ostal niti tam. Dve leti kasneje se je poročil s Katarino Černuta, Boštjančevo iz Spodnjega Loga. Imela sta šest otrok, zadnji pa je umrl kmalu po porodu. Jože je menjaval službe že po nekaj mesecih, razlog za to je bilo morda nizko plačilo ali njegov nemirni duh. Zaradi svojega nemira se je odločil, da zaprosi za nemško državljanstvo. Bil je namreč naveličan potovanj tja in domov, pa tudi njegova žena Katarina ni bila preveč zadovoljna z bivanjem v dolini Možnice. Ker je bilo za nemško državljanstvo potrebno plačati visoke takse, je prodal svojo domačo hišo, drugi pogoj je bil vpoklic v »vermaht«, zato je bil Jože vpoklican v nemško vojsko, tretji in vsekakor najtežji pogoj pa je bil nemški jezik. Dobri dve leti po priselitvi v Nemčijo je zaradi zastрупitve krvi, kot posledice vnetega mozolja na obrazu, umrla Jožefova žena. Jože se je znašel v nezavidljivem položaju. Ni vedel, kam dati otroke, stare od treh do desetih let. Vojska je bila pred vrati in Jože je bil vpoklican pod orožje, zato je bil prisiljen otroke vključiti v sirotišni-

co. Ustanova je bila v gradu, zanimivo pa je, da je danes na tej lokaciji dom upokoencev.

Življenje otrok v sirotišnici je bilo vse prej kot znosno, trpeli so lakoto, bili so fizično mučeni, še zlasti zato, ker niso bili Nemci in niso znali govoriti nemško. Med vojno je bil demobiliziran zaradi otrok, vendar je šel najprej sam v Log, da bi našel ugodno rešitev zase in za svoje otroke. Ta njegov korak potrjuje domeno, da ni dobil nemškega državljanstva. Z Marjano iz Zarakovca se je poročil in v Maževo hišo pripeljal otroke iz Nemčije. Imela sta dva otroke. Pri dvainštiridesetih se je Jože ponovno zaposlil v rudniku v Frillendorfu. Ni se pogosto vračal domov, žena je imela polne roke dela z otroki in se ji ni mudilo z novo nosečnostjo, zato sta prvega otroka dobila šele po treh letih zakona. Jože je po napornem delu v rudniku delo poiskal v Logu. Z italijanskim podjetnikom v gradbeništvu je pomagal pri obnovi ceste skozi Log. Imel pa je slabost, da je rad »pogledal v kozarček«. Sosedje menijo, da je zaradi pijače spravil hišo na kant, kar pa je malo verjetno, saj je že prej propadala. Umrl je leta 1932, star 57 let.

Po njegovi smrti so sosedovi fantje v prvem nadstropju odprli bife. Dve dekleti izmed Jožetovih otrok, ki sta bili naveličani življenja pri Maževih, sta emigrirali v Egipt. Obe sta se poročili in se nato z družinama preselili, ena v Kanado in ena v Italijo. Sinovi so delali v tujini, na koncu pa so si ustvarili družine po Sloveniji. Z epilogom se zaključi zgodba Maževe hiše, Andreja in Marjane Mlekuž ter Jožeta Strgulca.

V drugem delu knjige avtor govori o razmerah med prvo svetovno vojno in izseljevanju ljudi Loške doline v Bosno in Hercegovino. Opiše tudi emigracijo mladih fantov in deklet Loške doline po drugi svetovni vojni in zaključni z zbirnim centrom v Avstriji, od koder so loški pribežniki za določeno obdobje odšli delat po svetu.

Povzetek iz knjige je dovolil avtor, dr. Jaka Vadnjal.

Fotografira in piše pesmi

Janez Kuhar

V Domu Taber je bila letos poleti mesec in pol na ogled zanimiva fotografska razstava stanovalca Doma Iva Puca, ki smo jo preprosto poimenovali Fotografska razstava našega stanovalca Iva Puca. Na ogled je bilo šestintrideset fotografij z motivi od Prekmurja do Krasa in od Gorenjske do Posavja in Primorja. Za prihodnje leto ima v načrtu fotografsko razstavo »Cvetje«.

Ivo se je v mladosti v prostem času veliko ukvarjal s fotografiranjem, prve slike pa je naredil že 1955. leta. Večkrat mu je, kot pravi, pri izbiri motivov pomagala žena Lidija. Poročena sta že 63 let, skupaj pa sta prišla

v Dom Taber kot stanovalca konec lanskega leta. Prvič je s svojimi fotografijami sodeloval na razstavi, ki jo je organizirala Zveza društev upokojencev ljubljanskega območja in za razstavljeno fotografijo prejel srebrno priznanje.

Poleg fotografiranja piše tudi pesmi. Bil je član Kluba pesnikov in pisateljev pri Društvu upokojencev Slovenije, pesmi pa je objavljaval v letnem zborniku. Med stotimi sodelujočimi pesniki in pisatelji v Izoli je strokovna komisija njegove pesmi uvrstila med šestnajst najboljših. Prepričan je, da v življenju še ni napisal zadnje pesmi.

Pesmi naših stanovalcev in prostovoljcev

Zbrala Ana Vrhovnik

Naši stanovalci so pravi umetniki, ki se ukvarjajo predvsem s poezijo. V tej številki smo pripravili krajšo pesniško zbirko pesmi nekaj stanovalcev, prostovoljca in gospe, ki je v našem domu predstavila svojo pesniško zbirko, posvečeno svoji hčerki.

Pesmi stanovalca Andreja Modrijana

USODA

So muke, je trpljenje, ki mora biti človek ponosen nanj.

So pa tudi stiske nič manj boleče,
kot odprte rane, vendar vsak ne more govoriti o njih.

Mlada sva bila- noro zaljubljena.
Čutila sva šum mlade trave in pomladi.
Kovala žareče zvezde in srebrne poti.

Nato sva se razšla, vzela naju je tujina.
Tu sva brez volje, želja in spomina.
V mislih se vračava domov na zelena in cvetoča polja.
Tu sva doma, tu je najina gruda.

ŽENI

V tujini čutim tvoje sanje,
od daleč božam tvoj obraz,
nekoč si mislila ti name,
zdaj mislim nate jaz.

SAM

Za srečo nisem rojen,
usodo svojo vem in znam.
To vem, da sem obsojen
trpeti bolečine sam.

Pesmi stanovalca Iva Puca

DIH LJUBEZNI

Po tratih zelenih hodim,
vdihavam zrak pomladi tople,
preveva dušo mi radost,
začutil dih sem ljubezni prve.

Božajo me žarki sončni,
ptice pesem ljubezni žvrgolijo,
a jaz srečo v sebi nosim,
ker srce polno je ljubezni.

Veselim se dotikov nežnih,
uživam v poljubih toplih,
z dušo celo se predajam
strastem ljubezni vroče.

PRVI STIK

Vitka kakor jelka mlada,
stopaš po poti peščeni,
popravljáš si lase vihrave,
ki z njimi se veter igra.

Korake v pesku slišim,
vonj las v nosu čutim,
nežne gibe telesa vidim,
misli moje so pri tebi.

Sledim stopinjam tvojim,
v srcu svojem si želim,
da veter bi postal
in božal tvoje bi telo.

MOJA ZVEZDA

Na obali peščeni sedim,
gledam čez širno morje,
ob šumu vetrov v borovcih,
poslušam peska šepet.

Gledam v veselje temačno,
kjer na nebu neskončnem
posute zvezde so sreče
za vse ljudi tega sveta.

Naj mi bo v srcu radost
ali v duši žalost,
vedno mi na nebu
sveti zvezda moja.

Ko pošle bodo mi moči,
ugasnila luč življenja,
le zvezda neke sreče
še svetila bo naprej.

REVEŽ

Revež, bolj lačen kot sit,
hodil iz kraja v kraj,
iskal košček je sveta,
kjer kot človek bi živel.

Bogataš, bolj sit kot lačen,
hlatal za premoženjem večjim,
pohlepno nabiral novce zlate,
da kupil ves bi svet.

Mož, oblasti željan,
s komolci si utiral pot,
hodil preko trupel vseh,
da vladal bi deželi svoji.

Prišel za vse čas je smrti,
prešli ožino so svetlobe,
onstranstva prestopili prag,
onkraj tega, vsi so si enaki.

OSAMLJENA

Je kje kdo,
ki bi me objel
in dejal:
Rad te imam.

Je kje kdo,
ki bi me poljubil
in dejal:
Ljubim te.

Je kje kdo,
ki bi z menoj živel
in dejal:
Ti si življenje moje.

Je kje kdo,
ki z menoj starost bi delil
in dejal:
Ne umri mi še prekmalu.

»To je moja pra, pra, pra... babica«
(Ivo Puc)

Ribiška vas (Ivo Puc)

Pesmi stanovalca Rudija Uršiča

ŽIVLJENJE

Življenje je pusto, če si osamljen.
Življenje je kot roža, ki cveti.
Življenja ni, če si omamljen ...
Življenje je bogato, če družina živi.
Življenje je pogled, beseda in dotik.
Življenje je glasba, petje in природа.
Življenje je pusto, če ljubiš odmik.
Življenje je lepo, če te ne udari usoda.
Življenje je knjiga več desetletij.
Življenje je različno kot letni časi.
Življenje je kot iz filmov doživetij.
Življenje naj bo kot oktetov glasi.
Življenje je za vse ljudi največja beseda.
Življenje je največje bogastvo sveta.
Življenje ni brez ure in čakanje brez reda.
Življenje je največ, kar človek ima.

KO ME VEČ NE BO

Ko me več ne bo,
bodo ptički še kar peli,
bodo ljudje še veseli ...,
bodo studenci še žuboreli
in razni stroji hrumeli.

Ko me več ne bo,
se bodo ljudje še vedno ljubili in sovražili,
saj je življenje med veseljem in jokom
in med mirom in pokom.

Ko me več ne bo,
bodo zvezde še vedno sijale
in vsem ljudem upanje dajale,
da za njimi bo sonce sijalo
in vsem ljudem toploto dajalo.

Ko me več ne bo,
bo šel premnogi v hladno zemljo.
Mnogi pa se bodo rodili
in se kot jaz nekoč življenja veselili.

AJDA

Na njivi ob gozdu ajda zori.
Sto tisoč cvetov se odpira.
V rojih čebela na cvetove leti
in sladek med ajde nabira.

Glej glavice ajde zorijo lepo,
obliva jutranja jih zarja
in žarki sonca, ko je zlato nebo,
pomagajo, da zrno ajda ustvarja.

Prašiti se mora v mlinih mehko.
Iz moke bodo štruklji, pogača.
A nekaj teh zrn nazaj gre v zemljo,
da ajde bogastvo se vrača.

Pesmi stanovalke Marte Birkič

LJUBEZEN

Ni ljubezen to, kar misli marsikdo.
Ljubezen je bogata, če se dva imata rada.

Ljubezen je lepša kot čisto zlato,
Zato naj jo čuva vsak resnično – močno.

Če pa v ljubezni tega ni, potem se hitro kaj
zgodí.

Ljubiti je zares lepo, ljubljen biti prav tako.

Ljubezen mora čista biti,
drugače ne moreš več ljubiti.

Večje groze vendar ni,
kot če se ljubezen se izgubi.

Prevara v ljubezni je veliko gorje,
za tako dejanje lahko se umre.

MOJA MAMI

Vem, da si veliko trpela, a vseeno bi želela,
da bi draga mami še živela.

Vem da zaman sem upala močno,
da ozdraviš še lahko.

Toda usoda je hotela, da te meni je vzela.
To je zame res najtežje, kar me je doletelo, da
zavedno je tebe mi vzela.

Vedno sem želela, da bi ti mene preživela.
Toda usoda se ne da, dela po svoje, brez
mojih želja.

Zares nikoli te ne bom pozabila, kako zares si
se trudila.

Vem, da si me imela rada, saj si mi še zadnje
trenutke to dokazala.

Ne veš kako boli, ko tebe mami zdaj več ni.
Zares najtežje je slovo, katero je zares prek-
malu prišlo.

Zato počivaj v miru in naj ti bo lahka domača
gruda.

OTROK!

Ti si moj bleščeči žarek,
cvetka mojih dni,
sreča mojih misli,
sreča mojih dni.

Ob tebi so moji dnevi svetlejši,
ob tebi čutim srečo življenja,
moje trudne misli grejejo se,
ob misli na tebe.

Ti si moja sreča,
ti si moje življenje,
ti si meni vse bogastvo.

Pesem prostovoljca Ivana Kropivnika

T A B E R

Že nekdanj Taber je živel,
kraljico grajsko je imel.
Graščak Brnikar se je imenoval
in cerkev farno v Šmartno dal.

Fara res ni bila velika,
za tiste čase kar slavita.
Legenda pravi za ta kraj,
da kraljica je imela raj.

Ošabna je kraljica bila,
jo nečimrnost ugonobila.
Se v kačo spremenila
in se nikdar več vrnila.

Po dolgih letih spet je Taber zaživel,
je dobrih toliko ljudi sprejel.
Veselo, srečno uživajo,
se nikdar ne prepirajo.

Za dobro voljo poskrbimo
prostovoljci, da se imajo fino.
So korajžno ploščice metali,
in gledalci zraven se smejali.

Kdor pa rožice je izbral,
se prijavil je Darinki Kralj.
Z njimi dom so okrasili,
počitek lepši v njem prebili.

Tako, dragi moji vi poslanci,
niste le oskrbovanci.
Ste pohvale vredne zaslužili,
skrbi pretekle pa doma pustili.

Pesmi obiskovalke Anice Štancar

Saj ni teme...

Saj ni teme, ko vendar sonce sveti,
to sonce, tvoje so srca vedrine,
tema le tam je, kjer srce ljubezni nima,
srce moje pa vsak hip za tebe bije.

Zame sreča tvoje je srce, ki bije – čeprav
razum koprena blede ga ovija,
iz duše iskrene pa ljubezni sije,
ki vsak dan, vsak hip ljubezni src privija.

V trpljenju se največkrat sreča skriva
in je nedolžnih src največkrat pot usode krute kriva,

toda ponos, ne sram, je sreča nenadomestljiva,
ki jo goji srce, ne trda skala siva.

Zato le vera vate mi pogum doliva
v trenutkih, ko me pollašča se obup,
vendar usoda najina je krut popotnik zvesti,
ki spremlja naju vsako pot – na vsaki cesti!

Pa kaj zato – edini nisva,
pa kaj zato – svet velik je –
in sonce vsem enako sije,
le srce vsakomur različno bije!

Ponosna sem, saj moja si,
čeprav oko drugače gleda,
čustva in srca pa so bolj iskreni
kot mnogi zdravega oko pogledi!

Dvajset let

Rože rdeče kot nekoč,
na mizi v vazi so dehtele,
pa vendar dvajset let
pekoče bolečine
- medtem postala si dekle!

Najlepša leta moja –
doline in gore zelene
med nama so bežale
- a odnesle niso bolečine!

Ne, ni res,
vem, da veter odnaša čas,
ne meni se za želje
-z njimi odnaša delček nas!

Ni mnogo, skoraj nič
dvajset let v vesolju,
-a meni vzela so
mladost, pričakovanja, srečo!

Ni mi mar za čas
ne za prihodnost,
ostala si mi ti,
- dekle moje,
dekletce!

Pozabljam nase,
na sončne zarje,
- na cvetje v jeseni,
na krizanteme!

Zopet prišla bo pomlad,
po trati bova hodili
in tudi za naju bodo cvetele
trobentice, zvončki in
marjetice bele.

Medgeneracijski potep in gibalne urice

Nataša Lavtižar, dipl. delovna terapevtka

Druženje različnih generacij Dom Taber vidi kot prednost in dragocen vir, ki bogati tako mlajšo kot tudi starejšo generacijo. Zato pogosto iščemo priložnosti in se skupaj s šolarji ali vrtčevskimi otroki lotimo različnih aktivnosti.

Tako so nas ob lepem pomladnem vremenu na potep povabili učenci OŠ Davorina Jenka. Potepa so se udeležili stanovalci, ki sami ne morejo hoditi in zato uporabljajo invalidske vozičke.

Gibalne urice pa smo izvajali z otroki vrtca Murenčki. Če smo želeli slediti 5-letnikom, smo se morali pošteno potruditi. Energija pa je tudi malo nalezljiva in marsikdo je pozabil

na število let, ki jih že ima za sabo. Otroci so imeli pomembno nalogo za stanovalce izvesti gibalne urice, stanovalci pa so se počutili kar nekoliko mlajše, da so vaje lahko izpeljali. Vsi pa so bili ob skupnem druženju izjemno veseli in nasmejani.

Najraje ustvarjamo sami

Nataša Lavtižar, dipl. delovna terapevtka

Letos smo bili zelo ustvarjalni in z malo pomoči smo se lotili številnih opravil. In prav vse smo več kot uspešno tudi opravili.

Pod vodstvom Janeza Krišlja smo si izdelali vsak svojo košarico.

Z Darinko Kralj smo ustvarili prave umetnine iz krep papirja in slanega testa. Šopki in ikebane krasijo kavarno in naše skupne prostore in razveseljujejo vse svojce, za katere so bile rožice z veliko ljubezni izdelane.

Radi pečemo piškote, ki se tako slastno podajo k dišeči kavi.

Poskrbeli smo za ptičke, da pozimi ne bodo lačni in izdelali krmilnice.

Izdelali smo si pustne maske in v njih pustovali.

Naredili smo ogromno voščilnic za vse priložnosti in daril za nastopajoče.

Izdelali smo adventne venčke, okrasili smrečice in cel dom obarvali v praznično podobo.

Se učili fotografirati.

Pripravljali tablice za označitev dreves v našem parku.

Napletli odeje in nogavice, da nas pozimi ni zeblo.

Napletli odeje in nogavice, da nas pozimi ni zeblo.

Vsak dan smo pridno telovadili.

Poleg tega pa veselo prepevali najlepše pesmi, kar smo jih našli v svoji zakladnici.

Če bi imelo leto še kak dan več, bi se lotili še česa!

Koncert Alenke Gotar in njenih učencev petja

Nataša Lavtižar, dipl. delovna terapevtka

Alenka Gotar in njeni učenci petja so nas ob novem letu tako navdušili, da smo jih z veseljem povabili še enkrat v goste. Ker se tudi oni očitno v naši družbi dobro počutijo, se je v čudovitem ambientu za našim domom zgodil še en nepozaben dogodek, ki nas je na lep pomladni dan bogatil in ogrel naša srca ter dlani. Mladim pevcem lahko čestitamo za pogum in se jim še enkrat zahvalimo za vse lepe trenutke, ki smo jih doživeli na koncertu.

Naš park

Nataša Lavtižar, dipl. delovna terapevtka

Lani novembra so nas obiskali člani družine Zagmaister z Bizeljskega. Z vinogradništvom in vinarstvom se ukvarjajo, kot primarno kmetijsko dejavnostjo, že 40 let. Na kmetiji živijo trije rodovi, ki svoje bogate izkušnje prenašajo iz roda v rod. Poleg dela v vinogradih pa radi tudi zapojejo. Imeli smo priložnost okusiti njihova vrhunska vina in poslušati ubrane glasove cele družine. Ob njihovem obisku so zasadili trte v našem parku. Ob tej priložnosti nas je obiskala tudi vinska kraljica Bizeljskega.

Letos smo se preizkusili tudi z obdelovanjem zelišč, ki so zrasla v našem parku. Celo poletje smo jih zavzeto trgali, pripravljali za sušenje in posušena zelišča spet drobili in pripravljali za osvežilne napitke in čaje. Sodelovalo je veliko stanovalcev, vsak po svojih močeh. Zunaj, v senčki ob prijetnih vonjavah smo se prav lepo imeli.

Dan žena in dan mučencev

Nataša Lavtižar, dipl. delovna terapevtka

Ob dnevu žena so bile vse stanovalke in zaposlene ženske deležne skromne pozornosti s strani stanovalcev oz. sodelavcev. Dan so nam popestrile še Plamenke s svojim koncertom. Ob dnevu mučencev smo se dekleta še posebno potrudila in jo moškim zagodla z izvirnim darilom.

Izdelovali smo butarice

Janez Kuhar

V Domu starejših Taber smo v sredo, 5. aprila, Ivan Kropivnik in Darinka Kralj, člana Društva likovnikov Cerklje, ter prostovoljka Mihaela Pavlič, skupaj z gospodinjami Doma Taber prikazali izdelovanje velikonočnih šopkov in butaric na način, kot so jih izdelovali nekoč pod Krvavcem. Zanimanje med oskrbovanci doma je bilo nad pričakovanji, okoli petdeset se jih je vključilo v izdelovanje butaric. Ivan in Darinka sta za izdelavo butaric pripravila leskove enoletne palice in za povezovanje vrbo, za okrasitev pa bršljan, lovorišev, rožmarin in oljko. Dodali so še pisane trakove in cvetove iz krep papirja.

Budnica in koncert godbe na pihala

Nataša Lavtižar, dipl. delovna terapevtka

Tudi letos nam je prvega maja Godba na pihala iz Cerkelj zaigrala budnico. Vreme je zdržalo, da smo si lahko čisto od blizu ogledali njihov mimohod. Kot se k prazniku poda, smo na delavnici za vsakega godbenika izdelali nagelj iz krep papirja.

Na dogodku Pozdrav poletju (20. 6.) smo uživali na pravem velikem koncertu Pihalnega orkestra občine Šenčur. V prijetnem okolju se nas je zbralo ogromno poslušalcev.

Revija pevskih zborov socialnih zavodov

Nataša Lavtižar, dipl. delovna terapevtka

Lani se je naš domski pevski zbor prvič udeležil revije pevskih zborov socialnih zavodov, ki je bila v Idriji. Pridno smo trenirali in se prav dobro odrezali. To nam je bila odlična vzpodbuda za nadaljnje redne vaje, ki jih imamo vsak ponedeljek dopoldan. Tudi letos se že zavzeto pripravljamo. Tokrat je revija v Poljčanah. Glede na trud, uspeh ne more izostati.

Alzheimer cafe

Katarina Bitenc, univ. dipl. socialna delavka - pripravnica

Prva srečanja Alzheimer Cafe so se začela leta 1997 na Nizozemskem, kjer je dr. Bere Miesen v mestni kavarni predaval svojcem o poteku demence in težavah, ki jo spremljajo. Prvi Alzheimer Cafe v Domu Taber pa smo organizirali 19. aprila 2017, ko nas je obiskala predsednica društva Spominčica Štefanija Lukič Zlobec, z namenom, da bi bili naši stanovalci in njihovi svojci bolj ozaveščeni in da bi se o tej bolezni lahko odkrito pogovarjali.

Za demenco je značilen upad višjih možganskih funkcij, med katere štejemo mišljenje, pomnjenje, razumevanje, govor, orientacijo in presojo, prizadene pa najprej kratkoročni spomin. Človek tako na primer pravilno pove, kje je živel in s čim se je v življenju ukvarjal, ne spomni pa se, denimo, kaj je jedel za kosilo pred eno uro. V zgodnjem obdobju lahko opazimo osebne spremembe in motnje vedenja pri osebi z demenco, ki potrebuje spodbudo in usmerjanje za samostojno opravljanje dejavnosti. Temu sledi srednje obdobje, kjer je potreben 24-urni nadzor, z veliko pomoči, razumevanja in podpore. V zadnji fazi demence pa postopoma pride do ugašanja telesnih funkcij, ko človek potrebuje predvsem nego in udobje, s poudarkom na nebesedni komunikaciji. Bolezen v povprečju traja od 10 do 15 let, zdravila zanjo pa še niso odkrili. Zato je najmanj, kar lahko sami storimo, to, da zmanjšamo dejavnike tveganja z redno telesno in umsko aktivnostjo, zdravim prehranjevanjem, kakovostnim spanjem in družabnim življenjem.

SOS 059 30 5555
www.spomincica.si
info@spomincica.si
01 25 65 111

ALZHEIMER CAFE

**SREDA, 19. APRIL
OB 15.30 URI**

**DEMENCA:
IZZIV SODOBNE DRUŽBE**

**Štefanija L. Zlobec,
predsednica Spominčice**

**Dom Taber,
Šmartno 70,
Cerklje na Gorenjskem**

NE POZABITE PRITI!

  **REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI**

Bili smo v oddaji Dobro jutro

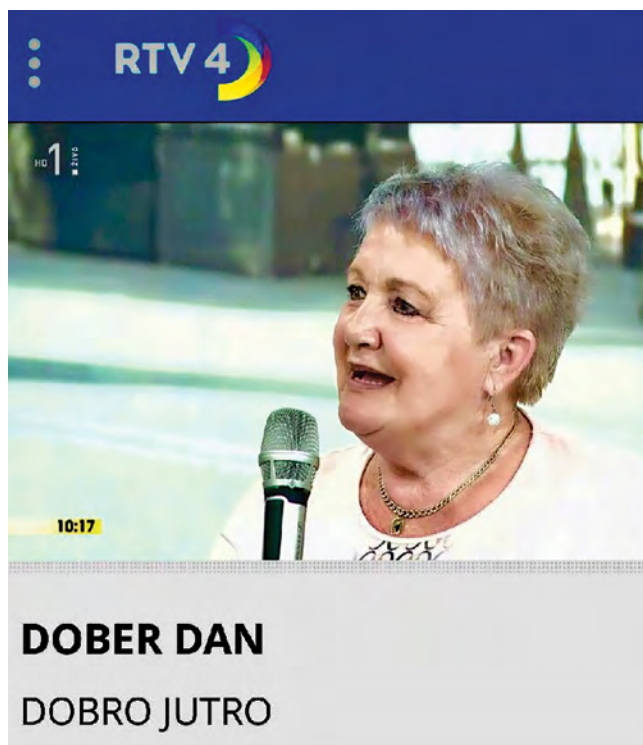
MOJA MAMA SI ŽELI V DOM

Helena Vončina, stanovalka

16. junija letos se je dan začel drugače kot po navadi. Pravzaprav je bilo vznemirjenje čuti že nekaj dni prej. V Upravi našega Doma Taber so nas nekaj stanovalcev vprašali, če bi šli kot aktivni udeleženci na RTV Slovenija, našo nacionalko, gostovat v oddajo Dobro jutro. Naslov oddaje je bil Moja mama noče v dom.

Tako smo se 27. junija zjutraj odpeljali izpred našega Doma pod Krvavcem v belo Ljubljano. Za volanom kombija je sedel naš bivši v. d. direktorja Zdravko Kastelic, potniki pa smo bili mag. Elizabeta Bobnar Pristav, naša direktorica, ter nekaj stanovalcev Doma: Jelka Hladnik, Lidija in Ivo Puc, Alojz Vrtnik in jaz, Helena Vončina.

Po poti smo se pogovarjali, sem in tja pa je beseda tudi zamrla in vsak se je izgubil v svojih mislih. Tudi malo negotovosti in treme je bilo prisotne. Sama sem razmišljala, kako se osebno sploh ne morem poistovetiti z naslovom oddaje. Za odhod v dom sva se z možem odločila leta 2011 zaradi njegove bolezni. Čeprav sem bila takrat stara »le« 70 let, sem želela ostati z možem. »V dobrem in slabem«, tako kot sva se zaobljubila pred matičarjem. Nekaj prvih let sva preživela v Domu starejših v Medvodah in, ja, tudi kaj slabega sva doživela tam. Čeprav sva živela v velikem, lepem stanovanju, se tam nisva počutila zares doma. Dala sva vlogo za vse litev v Dom Taber in nestrpno čakala, da je bil zgrajen in odprt za stanovalce. Od prvega dne pa do danes, oba z gotovostjo trdiva, da je Dom Taber najin PRAVI DOM. Odnosi med zaposlenimi in stanovalci so dobri, prisotna sta smeh in dobra volja, predvsem pa prijaznost. Rada sva tukaj.

Tako sem se izgubljena v svojih mislih s svojimi sopotniki pripeljala v Ljubljano, pred RTV Slovenija. Mimo recepcije so nas po hodnikih vodili skozi prostore, kjer hranijo scenske rekvizite (zdeli so se mi kot nametano skladišče), potem pa smo stopili v lep in svetel, bleščeč studio. Posedli smo se po klopih za publiko in oddaja se je začela. Vodil jo je novinar Andrej Hofer, v goste je poleg nas povabila tudi dr. Manco Košir. V oddaji smo stanovalci domov pokazali svojo različnost, opisali svoje občutke ob odhodu v dom.

Vem, da smo ljudje različni in za mnoge starostnike odhod v dom starejših pomeni le izhod v sili, ki velikokrat ni njegova želja. Verjamem, da je za nekatere odločitev o odhodu v dom za starejše izredno težka. Pomeni ogromno spremembo v jeseni življenja, ko smo še bolj občutljivi za najmanjše spremembe. Nekateri starostniki težje sprejmejo spre-

membo bivalnega okolja, dnevnih navad in načina komunikacije. Dom za človeka pomeni intimnost, neprecenljiv košček našega sveta, v katerem smo lahko takšni kot smo, živimo v skladu s seboj in v katerem se predvsem počutimo varne. Tako lahko odhod v dom za starejše pomeni tudi izgubo tega, kar za nas predstavlja »dom«. Tudi zaradi takih stisk se mi zdi prav, da imamo oddaje kot je bila »Moja mama noče v dom«. Ljudi je potrebno ozaveščati, jim prikazati svetle, tople in srčne plati življenja v domu starejših.

Neznansko sem vesela, da nama z možem Dom Taber dejansko pomeni DOM, najin dom, v pravem pomenu besede. Zdi se mi, da nas večina stanovalcev doživlja jesen življenja v našem Domu kot življenje v veliki družini. In družina, družina je neprecenljiva. Ko že omenjam družino, verjamem, da bi obe moji hčerki naslov oddaje preimenovali v »Moja mama si želi v dom«. Pa še res je bilo!

MOJ VELIKI DOGODEK

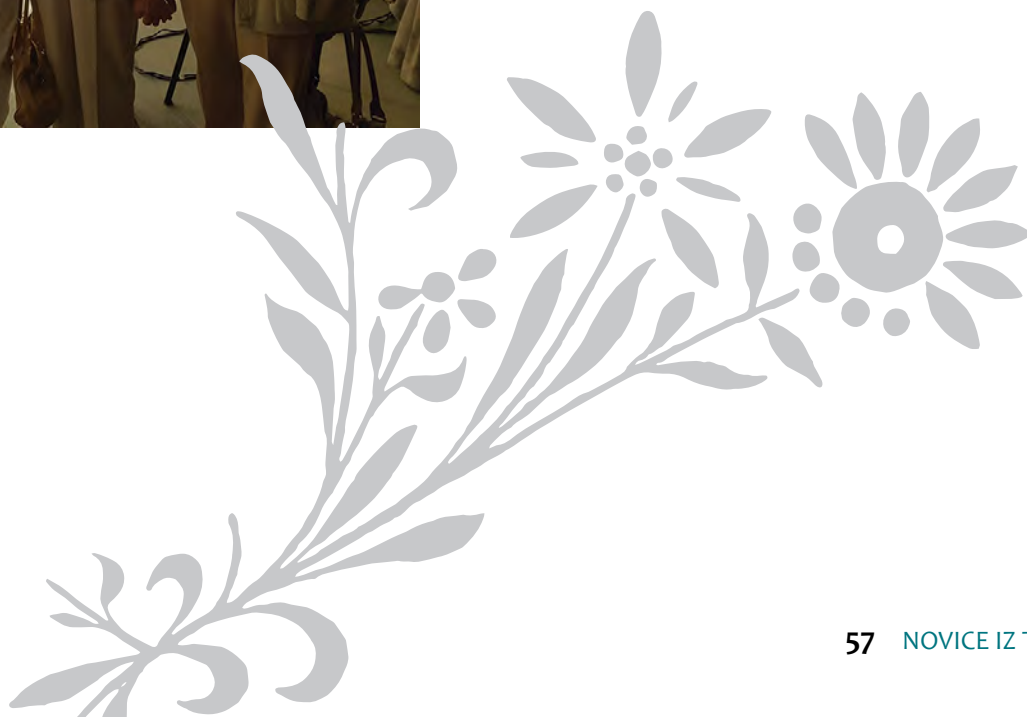
Lidija Puc, stanovalka

»Dobro jutro«, tokrat to ni pozdrav ampak TV oddaja, na katero smo bili povabljeni v petek, 16. junija 2017, da gledalcem povemo nekaj pomembnih besed (ki bodo prišle v zgodovino)! Zbrali smo se pred stavbo RTV, v kateri ustvarjajo za nas pravljice in resničnost. Za korajžo smo popili še »kavico« in začelo se je.

Mlado dekle nas je popeljalo po čudnih, temnih, zvočno izoliranih hodnikih (kot bi šli v katacombe) v studio. Napeto sem pričakovala čudežno prizorišče. No pa ni bilo nič posebnega. Ogromni reflektorji pod stropom, še posebej me je navdušil pogled skozi panoramska stekla na Prešernov trg in Tromostovje.

Kar sprostili smo se, potem pa joj! Snemanje v živo! Še tisto malo poguma, ki sem ga imela mi je zdrknilo »eno nadstropje nižje«.

Posadili so nas ob strani studia, na sredino sta prišli gospa Manca Košir in gospa direktorica in začelo se je. Prižgali so se reflektorji, zabrnele so kamere in voditelj je začel odštovati 5, 4, 3, 2, 1 akcija. Počasi smo se sprostili in že je snemanja konec. No, tako vidite, sem postala »TV zvezda« in zdaj moram samo še določiti dan, kdaj bom začela »deliti avtogram«.

Jubileji

Katarina Bitenc, univ. dipl. socialna delavka - pripravnica

Pregled starostne strukture naših stanovalcev nam pokaže, da vas je malo več kot polovica starih od 80 do 89 let. Drugo največjo starostno skupino predstavljate stanovalci med 90. in 99. letom. Teh vas je nekaj manj kot 30 odstotkov. Nato pa sledijo še tisti med 70. in 79. letom (15 odstotkov) in tisti med 65. in 69. letom (5 odstotkov). Če bi priredili tekmovanje za najstarejšega oziroma najstarejšo stanovalko/ca Doma Taber, bi o zmagovalkah odločale skoraj stotinke sekunde, kot radi rečemo, v našem primeru pa dvanajstinke leta. Zlato medaljo bi podelili gospe Marijani Lavrič, ki je v mesecu januarju prva dopolnila 99 let. Naslednja, ki se lahko pohvali z dvema deveticama, je gospa Štefanija Mervič, ki je praznovala v aprilu. Tretje mesto v lovu za predzadnjo dvomestno številko pa zaseda gospa Marija Mežek, ki bo zavidljivih 98 let dopolnila čez dober mesec dni. Od zadnje izdaje domskega časopisa smo kar 15-krat praznovali okrogle obletnice 90 let. Ena od slavljenec in slavljenk je bila tudi gospa Kristina Skumavec, katere rojstni dan je s svojim prihodom počastil župan Šenčurja Ciril Kozjek, skupaj s predstavnikoma Krajevne skupnosti Šenčur – Srednja vas in Rdečega križa.

REKORDNI OBISK KAJŽE

Stanovalka Doma Nada Marija Bizjak je od septembra 2016 do 12. septembra 2017 opravila 2760 vzponov do kajže in tako postavila absolutni rekord. V povprečju jo vsak dan obiše 15-krat. Ali bo komu od stanovalcev prihodnje leto uspelo postaviti nov rekord?

Običaji naše mladosti

Pripravila Polonca Kocjančič, gospodinja oskrbovalka

NABIRANJE BOROVNIC

Marija Frantar in Alojzija Škrabar, stanovalki

Včasih smo veliko nabirali borovnice, nekaj za doma, nekaj za prodajo. Po cel dan smo bili v gmajnah pri Zalogu, včasih pa na Dobravi in v Vodiški gmajni. Tja smo šli s kolesom. Čeprav smo zelo pazili, smo včasih vseeno kaj stresli. 'Vse smo obirali ročno. Če si nabiral z grabljicami, so bile »smetne« in tako primerne bolj za šnops. Namočili so jih v vodo, enako kot jabolka.

V Zalog je nabrane borovnice vsak dan s konjem ali vozom hodil iskat Urhov ata s Pšate. Pobiral jih je po vseh vaseh in jih prodajal (naročene naprej). Križnarjeva pravi, da so jih nabirali od Jošta naprej proti Križni gori in Planici (v Čepuljah).

Če smo sem ter tja našli še kaj gozdnih jagod, so jih dajali na vrh borovnic, ki so jih nabirali v košare in so rekli, da je zabeljeno.

Nabirali smo tudi gobe (jurčke in lisičke), ki jih je mama sušila in tudi prodajala. S tem smo se malo lažje preživeli. Denar od borovnic in gob smo porabili za nakup sladkorja, moke, pa tudi za "porhant"- blago, iz katerega smo potem dali narediti na primer hlače. Iz tega denarja smo kupili tudi šolske potrebščine in knjige.

Borovnice smo sušili na plehu, na sončnem in zračnem mestu. Gozdne jagode smo sušili tudi za čaj. Največ jagodičja, ki smo ga odprodali, smo imeli za čaj.

Tudi v Škofjeloškem hribovju smo borovnice nabirali na domačih terenih. Za malico smo imeli kak kos kruha. Ata je imel v gozdu "koč'co" iz brun, pokrito s s praprotjo.

Zakuril je pred kočjo, kjer smo posedli okoli za počitek. Mama pa je iz borovnic skuhalo "čorbo" (tako so rekli) ali borovničevce, v katerega smo (ko je bil še topel) namočili kruh. Delali so tudi mešto in jo namazali na kruh. To je bila posebna dobrota.

Pobirali smo tudi krompir po njivah, in sicer potem, ko ga je kmet že pobral (tako smo prišli do kakega krompirja). Jedli smo tudi godlo, pa suhe krlje in hruške ter jabolka. Pa krompir v oblicah s kostanjem. Pojedel si toliko krompirja, kolikor si ga "omajal" (olupil). Mama je kuhanega stresla v skledo, pa smo jedli. Pa tudi polento smo jedli.

OD GOB SMO NABIRALI SAMO JURČKE IN LISIČKE

Jožefa Vrtačnik, stanovalka

Doma sem iz Vodice - Šinkov turn. Okrog Vodice je veliko gozda. Včasih smo nabirali borovnice in gobe. To je bilo lušno. Od doma sem šla zjutraj okrog osmih, nazaj domov pa ko je zvonilo poldne. V tem času smo precej nabrali, po cel »lampar«. Deset litrov je držal! Malo smo jih posušili, malo prodali za kakšen denar, nekaj pa sem naredila marmelade. Bila je samo borovničeva ali pa z nekaj jabolki.

V gozd sem običajno hodila sama, saj je bilo čisto blizu. Včasih pa sem šla tudi s kolegicami. Od gob smo nabirali jurčke in lisičke, drugih pa nisem marala. V gmajni je bilo najbolj lušno nabirati. Tam mi je čas hitro minil, hitreje kot doma.

PREŠCE

Marija Frantar, Alojzija Škrabar in Štefaniya Križnar, stanovalke

Prešce so majhni okrogli hlebčki, ki so jih gospodinje spekle takrat, ko so pripravljale tudi kruh. Ti kruhki so bili malo trši, kruh pa je bil bolj imeniten. Ponavadi so jih pekle pred prvim novembrom. Dan prej smo šli otroci po hišah: zunaj smo molili in če so odprli, so nam dali prešce. Kdaj pa tudi niso odprli. Enkrat je iz štale prišel Jurčkov kmet, ki je ravno jedel kruh in ga je takoj podelil z nami. Nekaj prešč je mama spravila za domov, kjer ni bilo kruha. Kasneje smo jih pojedli, tudi če so bile že malo plesnive. Včasih smo kruh spoštovali. Če nam je kruh padel na tla, smo ga vedno morali pobrati. Reklo se je: "Če kruhek pade ti na tla, poberi in poljubi ga."

Po prešce smo šli otroci v manjših skupinicah in tudi reveži, ki so jim prešce preko zime veliko odvrnile. Včasih smo se pa tudi malo stekli zanje, borili smo se za ta ljubi kruhek. Glavna tema pohajanja po hišah so bile prešce. Sestra, poročena v Ljubljani, je tisti dan vselej prišla domov, da je dobila preščo, saj ji je to veliko pomenilo.

Ko smo po hišah prosili za prešce, so nekateri vrata zaprli, rekoč: "Zaprimo, fehtarji gredo!"

Takšen običaj poznajo Alojzija Škrabar iz Zaloga pri Cerkljah, Marija Frantar iz Sv. Lenarta nad Selško dolino in Marija Erzar s Prebačevega. Očitno je pojav razširjen, verjetno pa tudi nekoliko raznolik.

Nekateri so tudi ob peki božične potice iz ostankov naredili štrukeljce, ki so jih dali otrokom.

Tudi Štefaniya Križnar iz Bitenj pozna ta običaj in pravi: "Fehtali smo, da smo kaj dobili. Ponekod so nam dali, drugje so vrata zaprli. Kakšen kmet je bil dober, kakšen pa ne, vse sorte je bilo." Njena mama ni pekla prešč, saj je mlada umrla, tako da so bili otroci prepuščeni sami sebi.

PRI TRINAJSTIH LETIH SEM ŠLA SLUŽIT

Alojzija Škrabar, stanovalka

"Ko sem bila stara trinajst let, sem šla služiti," pravi Lojzka Škrabar. »Iz Zaloga sem šla na Luže, pa na Visoko in na Cerkljansko Dobravo. Najprej pa sem šla iz Zaloga peš na Milje, k enemu kmetu. Mama mi je dala za seboj nekaj cunjic. Ko sem prišla k hiši, so mi ponudili, da se usedem in odrežem kruha po želji. Ob tem sem se močno urezala, tako da smo potem morali nazaj v Cerklje, da mi je dr. Bohinc zašil rano, peljal me je Grošeljnov iz Zaloga s konjem. Ja, pa je bilo lepo. To so resnične zgodbe," poudari Lojzka.

»Na služenju smo bili zjutraj v štali, potem pa na njivi ali v gozdu, kjer smo pripravljali butare ali sekali drva. Za v gmajno so nam dali proseno kašo, v kateri je bila kuhana klobasa. To je bilo pa še sploh dobro! V šolo pa sem hodila pred služenjem, in sicer štiri leta.

Da smo se doma lažje preživeli, je mama delala brezove metle, ki smo jih prodajali po kmetih.

Pri sedemnajstih letih sem šla delat v fabriko, kar mi je »zrihtala« sestra. Tam sem delala potem do upokojitve. Delala sem v Stolu v Kamniku, kjer smo delali stole in mize. Obratovodja je bil Janko Leskovšek iz Celja, hišo je imel na Duplici. V Stolu je bilo zaposlenih vse več ljudi, tudi preko tisoč«, je še povedala Alojzija.

**Dokler si radoveden,
se lahko upiraš svoji starosti.
(L. Lencester)**

NA PAŠI SMO VELIKO PREPEVALI

Rozalija Brezar Grbavac, stanovalka

Metuljček cekinček
ti potepinček
kje si pa bil?
Pri drobni Marjetki
majceni cvetki
medek sem pil.

»To smo peli, ko smo krave pasli. To je bilo v Gradu, kjer sem živel pri teti. Doma nas je bilo šest, pa nas je mama malo porazdelila med žlahto. Tako sem živel pri teti, v šolo pa sem hodila v Cerklje. Tudi k birmi sem šla v Cerklje. Imam tri brate in eno sestro. Rojena pa sem bila v Pšenični polici, pr' Robas. Robasov Rudl je zdravil živino – kot samouk.«

Gospa Škrabar iz Zaloga pa še pove, da je njim tudi pozdravil kravo. Alojzija Škrabar je tudi hodila v šolo v Cerklje, reklo se je na "svinjakih", ker so bili v stavbi spodaj prašičji hlevi, zgoraj pa šolska soba.

POROKA NA BREZJAH

V spomin na stanovalca Stanislava Hočevarja

*"Oj Marička, ti ne veš,
kaj se tebi bliža"*

To pesem so peli fantini na Brezjah, ko se je ženil brat od moje žene. Nekaj časa so to peli, potem pa je ženin le potuhtal, da bo treba odpreti »tošl« in vreči na mizo za štefan vina. Potem so bili fantini zadovoljni.

To je bilo že dolgo nazaj, vsaj trideset let. Na Brezje smo se zapeljali z avti. Svatov nas je bilo za dva avtomobila, ženin in nevesta pa sta bila v svojem.

PRAZNOVANJE "VSEH SVETIH" –

1. NOVEMBER

Gabrijela Gostinčar, stanovalka

Pred 1. novembrom, dnevom vseh svetih, smo uredili grobove, nasadili nove rože, mačehe in podobno ter prinesli kako vazo cvetja. Ob prazniku so se družinski člani zbrali doma, na grobovih pa so vsi prižgali svečko.

Po kosilu, ob dveh, smo šli k maši, po njej pa na pokopališče. Tja je šel tudi župnik, kjer je na kratko zmolil. Obiskali smo svoj grob in tudi grobove sorodnikov.

Naslednji dan, 2. novembra, pa je dan vernih duš. Podobno kot dan prej smo šli k maši, po maši pa malo poklepetali. Včasih pa smo molili še zvečer in zjutraj.

Ko sem bila majhna, smo vsak večer molili. Molili smo cel rožni venec, tudi klečali smo, ne glede na to, ali smo bili pridne ali ne. Pred rožnim vencem smo zmolili še Angel češčeni. Če smo bili od dela zelo utrujeni (to je določila mama), smo zmolili samo Angel Češčeni. Vsak je en dan molil naprej, ata pa je pazil, da kdo ni spuščal kroglic.

*Sveti Angel, varuh moj,
bodi vedno ti z menoj,
stoj mi noč in dan ob strani,
vsega hudega me brani.
prav prisrčno prosim te,
varuj me in vodi me.
Amen.*

Naši prostovoljci

BRALNI KROG S POŽENČANOVIM BRANJEM

*Pogovarjanje je bližina in toplina,
s pogovarjanjem smo družina in skupina.
S pogovarjanjem se človek s človekom prepleta,
s pogovarjanjem smo mreža tudi zunaj interneta.*
(Andrej Rozman Roza)

Daniela Močnik, prof. in prostovoljka

Rada prihajam ob četrtkovih dopoldnevih med stanovalce v času bralnega kroga, ki ga zaljšajo srebrne niti, stkane iz preteklosti v prihodnost. Ne samo branje, ampak tudi pogovarjanje obudi mladostne spomine in ob teh so naši skupni trenutki najprisrčnejši. Iskrena pripoved o starših, bratih in sestrah, o mladosti, preživetju v naravi, z najosnovnejšimi dobrinami za preživetje, a neizmerno materino ljubeznijo. Odprejo se tudi srčne rane, ki jim dovolimo, da se izpojejo, a na domači krov kljub vsemu skušamo ohraniti lep spomin.

Izbor branja je osredotočen v okolje pod šmarškim zvonom, kjer že dve leti stoji Dom Taber in kjer so se sredi 19. stoletja rodili in mladost preživljali rojaki, ki so zapisani v slovenski literarni zgodovini, mlajša Jakob Bedenek in Anton Koder ter starosta Matevž Ravnikar Poženčan, čigar literarni opus smo ob njegovi 215. obletnici rojstva spoznavali od pomladi do poznega poletja. Največkrat smo prisluhnili pesmi Bernekarjev grad, ki kot te-

meljna listina izpričuje zaselek »Milharjovga Tabra« in razvoj vasi Zgornji in Spodnji Brnik.

Knjiga kot dragocen vir informacij spodbuja bralno kulturo, domišljijo ter ustvarjalnost. Če jo beremo tako, kot prisluhnemo prijatelju, se nam bo odprla, nas razveseljevala in tolažila. Zato je vredno nanjo gledati s srcem kot Mali princ na svojo vrtnico.

(Zapisano ob mednarodnem dnevu pismenosti 2017)

Silva Česen, prostovoljka

Vesela sem snidenja med vami, ljudmi v domu Taber. Prijetno druženje bralnih uric obiskujem drugo leto. Počutim se kot član domače družine. Za branje in pogovor našega omizja pripravim kaj življenjskega iz slovenskega izročila, Vzajemnosti. Gradivo literature iz vsakdanjika povzemam iz Ognjišča, Pratique, pravljic, basni in zgodb naših rojakov. Skupaj smo brali pesmi našega rojaka Poženčana, Matevža Ravnikarja. Včasih sama spesnim kakšno pesmico. Skupaj smo srečni in zadovoljni. Hvala vam za poslušanje, bodite zdravi in veseli!

Marina Vidali, prostovoljka

»Beremo Poženčana, da bi srce gorelo za rod Sloveniji«, kakor je v pesmi *Mojemu narodu* pred več kot 200 leti zapisal naš rojak Matevž Ravnikar.

Četrtekovi dopoldnevi za stanovalce, ki radi berejo, so namenjeni branju in razumevanju vsebin. Uro branja smo poimenovali Bralni krog in traja že od vsega začetka, torej dve leti. Stanovalci so nas sprejeli in z veseljem prihajamo mednje. Tako so zadovoljni poslušalci in bralci, saj je naš namen, da popestrimo njihov vsakdan. To je tudi odlična povezava in sodelovanje s krajem in okolico - občino in Domom.

Stanovalce zanima mnogo stvari, npr. zgodbe iz naših krajev, šege in navade, ljudski reki, narodni običaji, pravljice itd. Tako se tkejo dragocene vezi v obojestransko zadovoljstvo.

KAKO HITRO TEČE ČAS...

Darinka Kralj, prostovoljka

Kar ne morem verjeti, da bosta pravkar minili dve leti, ko smo občani Cerkelj ponosno prisostvovali velikemu dogodku – odprt je bil nov dom Taber v vasi Šmartno. Ta objekt je namenjen ljudem, ki na jesen svojega življenja potrebujejo pomoč, ko jih zapustijo moči, zdravje peša, spomin blede..., razlogi so različni, prav vsak stanovalec pa poleg osnovne oskrbe in pomoči rabi tudi topel pogled, prijazno besedo, roko, ki ga včasih poboža po sivih laseh.

Tudi jaz sem si nabrala že lepo število let. Imam pa to srečo, da še vedno lahko živim na svojem domu, čeprav sem ostala sama. Starejše ljudi imam rada, zato sem kmalu po odprtju doma začutila potrebo, da storim nekaj za ljudi, ki so morda osamljeni, zagrenjeni, žalostni. Sklenila sem, da bom nekaterim polepšala življenje v domu. Prijavila sem se za prostovoljko.

Priznam, da je bila ta moja odločitev odlična. Vsako sredo se v prvem nadstropju doma srečujem s skupino izredno prisrčnih ljudi. Prevladujejo gospe, a tudi nekaj moških se nam pridruži. Ustvarjamo zelo veliko različnih stvari: iz slanega testa oblikujemo izdel-

ke, primerne letnemu času, pozimi na primer delamo »parkeljne«, ki spremljajo Miklavža, pa angelčke, zvezdice in srčke za novoletna darila. Ob pustu nastajajo klovni, pa maske, kurenti ..., kasneje se zabavamo s košaricami s sadjem ali cvetjem. Ko se tega dela malo naveličamo, se lotimo izdelovanja rož iz krep papirja. Moram priznati, da je to skoraj najljubša zabava. Nastajajo rože različnih barv in oblik. Včasih si kakšno obliko kar izmislimo in pravimo, da smo ustvarili novo sorto rož. Moji prijatelji, s katerimi se družim, zelo ponosno povedo, da jim sorodniki, ki jih obiskujejo, »poberejo« vse rože in jih odnesejo domov. Z velikim veseljem napravijo kak šopek, s katerim obdarujejo svojce za rojstni dan ...

Lahko pa ponosno povem, da smo s svojimi izdelki okrasili tudi Dom. Pozimi so se na mizah v restavraciji in pri recepciji razkazovale krasne božične zvezde, poleti smo izdelali poljske šopke z makom, plavico, marjetico in klasjem žita. Kako smo ponosni, ko mimoideči pohvalijo naše izdelke! Z velikim veseljem podarimo kak cvet ali šopek zaposlenim v domu, ki poželjivo gledajo na našo mizo, kjer ustvarjamo.

Vsako sredo rada pridem na naše delavnice, kjer je zelo prijetno, ko ob delu kaj zapojemo, skupaj spijemo kavico in nam je lepo, ker se imamo radi. Upam, da bo tako ostalo še vrsto let, morda pa se jim bom pridružila še drugače, da bom tudi jaz ena od oskrbovank. Tudi takrat bo lepo, saj je v tem domu res lepo poskrbljeno za dobro počutje stanovalcev.

VESELA SOOČANJA Z OSKRBOVANCİ

Ivan Kropivnik, prostovoljec

Gospa Nataša Lavtižar me je poklicala, če bi lahko dal svoj prispevek za novice iz Tabra, ker sodelujemo že od vsega začetka.

Naj se na kratko predstavim. Sem Ivan Kropivnik iz Zg. Brnika. Rodil sem se 22. julija leta 1945 na Pšati pri Cerkljah v kmečki družini, ki je štela šest otrok. Najmlajše so bile trojčice.

Oče je umrl, ko sem imel sedem let. Štiri dekleta pa so bila mlajša. Dve teti sta delali na kmetiji, da ni vse zastalo. Otroci smo pomagali, kolikor smo pač lahko. Devet nas je bilo v hiši, denarja pa nič. Velikokrat nisem imel kruha. Kar smo pridelali doma, je bilo komaj za pol leta. Imeli smo sušilnico za sadje in kar velik vrt z jablanami in hruškami. Mama je sadje razrezala na krljce in ga dala sušiti. Suhe krljce smo imeli za nadomestek kruha, mama pa je morala imeti skrinjo, kjer je bilo to shranjeno, pod ključem, da ne bi vsega prehitro zmanjkalo.

V otroštvu sem bil kar precej navihan. Že takrat me je zanimalo izdelovanje raznih stvari, s katerimi smo se igrali in zabavali. To so bile različne piščalke, rogovi za trobit, frače, loki in puščice, kopja, leseni noži, perjanice za Indijance ... Ob potokih smo izdelovali mlinčke, lovili rake in ribe, da smo jih potem pekli na paši.

Ko sem že odraščal, smo fantje na sredi vasi veliko prepevali, tudi pozno v noč. Včasih smo tako ušpičili kakšno vragolijo. V letu 1964, preden sem šel k vojakom, smo hoteli za smn ali žegnanje pritrkavati zgodaj v jutru, pa nam mežnar ni hotel dati ključa od cerkve. Z bratom sva šla domov po zelo dolg macesen, ki sva ga dan prej posekala. Bil je tanek in dolg okoli trideset metrov. Prislonila sva ga k zvoniku. Ura je bila okrog dveh zjutraj. Po njem sem splezal v zvonik in se spustil po stopnicah navzdol odpreti stranska vrata, da sem spustil še ostale fante notri. Kar nekaj časa smo pritrkavali. Kasneje smo pa morali iti k sodniku za prekrške ter bili kaznovani.

To je ena izmed dogodivščin. Moj življenjepis bi lahko napisal v kar precej debelo knjigo.

Kot sem že omenil, sem ves čas rad kaj ustvarjal. Trudil sem se tudi v raznih društvih, organizacijah, akcijah in pomoči drugim. Leta 1968, ko sem se oženil, sem stopil v gasilske vrste. Dve leti kasneje sem se vpisal v društvo za raziskavo jam v Kranju, kjer sem član še sedaj. Tudi na politični ravni sem sodeloval. Bil sem predsednik SZDL, kasneje pa 16 let predsednik NZ. Ravno v času, ko je umrl Tito, smo morali kar 105 dni dajati stražo podnevi in ponoči. Vmes sem bil tudi predsednik gradbenege odbora za telefonijo. Za tem sem bil predsednik KS Brnik, to je zajelo tri vasi: Zgornji Brnik, Spodnji Brnik in Vopovlje. Od leta 1993 pa vse do leta 2011 sem bil predsednik Vaške skupnosti Zgornji Brnik.

Še pred tem sem imel sina pri vojaki v Belem Manastirju. Takrat je moral služiti še jugoslovanski vojski. Bil je zelo napeto in se ni vedelo ali bo prišel domov ali ne. Bil je veterinar in je vzgajal pse za na granico. Zato je imel več možnosti iti iz kasarne. Imel sem poznanstvo z nekim policajem v tem mestu. Sin je hodil k njemu telefonirati, ker iz kasarne ni mogel. Posredoval mi je podatke naših fantov iz Slovenije. Tako sem dobil od vseh naslove in nato še potne liste za te fante.

V tej kasarni je bil komandant Šekarič. To je bil oče jugoslovanske strelske prvakinje Jasne Šekarič. Bil sem skoraj vsak dan na vezi z njim. Seveda pa mu nisem povedal svoega načrta. Samo pogajal sem se za fante, da jih dobim ven. On mi je zatrjeval, da so na varnem, da pozna prebivalstvo, saj je že 25 let tukaj in je z vsemi v dobrih odnosih. To je bilo res. Toda sin mi je telefoniral, da so v zrak spustili bencinsko črpalko in aktivirali policijo. V kasarno so pripeljali tudi pripeljali okrog 500 zapornikov iz Srbije, da so ustvarjali nered. Komandantu sem rekel, da pridem po fante. Samo za osem mi je obljubil, da jih lahko izpusti. V nadaljnjem dogovarjanju pa je pristal na 20 vojakov, za kar je tudi držal besedo. Samo štirje Slo-

venci, ki so ravno prišli, so ostali v tej kasarni. Na sedežu RK v Belem Manestirju sva bila na vezi s predsednikom Zlatkom Markovičem.

Ko smo prišli čez Madžarsko pred kasarno, nam neki kapetan fantov ni hotel izpustiti. Skoraj tri ure smo se pogajali, da je odprl vrata. Spraševal je še, po kateri poti se bomo vračali. Seveda mu nisem povedal, da imam za vse že potne liste.

Skozi Osijek so bili postavljeni španski jezdeci – tako so imenovali železne prepreke. Čez Valpovo je bil most že porušen. Sicer pa tako nismo mislili drugače, kot je bilo v načrtu.

Iz Osijeka bi morali priti trije fantje, prišel pa je samo eden, ker sta dva že pobegnila. Jaz sem imel potne liste tudi za onadva. Neki ata pa je prinesel potni list na agencijo, od koder je speljal avtobus. Tako so mi v roki ostali trije potni listi, pred mano pa so stali prav tako trije fantje brez potnih listov. Po slikah na potnih listih smo se hitro zmenili kdo bo kdo, le paziti so morali, da se ne bi kdo zmoti. »Danes si to, kar piše na potnem listu,« sem rekel in smo šli. Srečno smo prišli čez mejo. V potovalki sem imel še tri litre domačega žganja in sem ga na granici dal Madžarom. Bili so zelo veseli, kako je bilo kasneje, ko so se ga napili, pa ne vem. O tem bi še in še lahko govoril.

Še malo o drugi temi.

Kulturno društvo folklorja Cerklje nastopa že od leta 2005. V dom starejših smo tudi že od začetka vključeni z različnimi nastopi, kar me zelo veseli. Tudi s skeči sem se pokazal vašim oskrbovancem. Od leta 2003 sodelujem pri Društvu likovnikov Cerklje. Domu smo že podarili nekaj slik, ki krasijo stene oskrbovancev. Naredil sem 180 cm velik križ, restavriral Boga in izrezal iz lesa tablico na križu. Postavljam tudi jaslice za božič, katerih figure so lastno-ročno izdelane. Jaslice izdelujem tudi iz gline in še kaj. Iz lesa sem izrezbaril že kar precej stvari. Zelo rad tudi slikam na steklo ali steklene izdelke ali pa jih okrasim z brušenjem.

V času Miklavža sem obdarjal oskrbovance. V velikonočnem času sva z Darinko Kralj izdelovala butarice.

Ko smo začeli sodelovati v Domu Taber je bil gospod Zdravko Kastelic zelo zadovoljen skupaj z nami. Gospa Nataša Lavtižar me je vprašala, če poznam koga, ki bi se ukvarjal s petjem, da bi v domu ustanovili pevski zbor. Obrnil sem se na sestro Anico Rehberger, ker vem, da rada poje. Z veseljem je sprejela to ponudbo in ob ponedeljkih z oskrbovanci doma veselo prepevajo. Skupaj s prijateljico Franciko Rozman tudi večkrat nastopata. Sam pa rad napišem kakšno pesem za deklamacijo.

Letos sem začel z oskrbovanci malo športno gibanje. Po njihovi telovadbi ob sredah mečemo in bližamo ploščice. To je igra »PRSTOMET« za telo in psiho. Kar radi se je udeležijo. Nekateri komaj čakajo, da pridem. Kdor ne more sodelovati, pa opazuje. Tudi opazovanje je zanimivo, saj se včasih kar dobro nasmejijo. Lepo je sodelovati z njimi. Včasih jim povem kakšno šalo, da se usta malo raztegnejo. Potem pa še od njih kakšno modro slišim. Sedaj se že kar dobro poznamo in smo vsi na »TI«.

AMBASADORKA NASMEHA

Irena Koren, prostovoljka

Moje ime je Irena Koren, prihajam iz Dragomlja pri Domžalah. Stara sem 46 let in imam dva odrasla sinova, pred dobrim letom pa sem postala tudi babica. Rada imam svojo družino in vesela sem, kadar čas preživljamo skupaj. Obožujem naravo, živali in ljudi. Prav posebno mesto v mojem srčku pa imata dva nežna velikana- Iša in Sergio. To sta moja psa pasme Bernski planšarski pes. Sta zelo prijazna, nežna, družabna, potrpežljiva. Iša in Sergio sta prav posebna psa - terapevtska psa. Z Išo, Sergiovo mamo, sva opravili izpit za terapevtski par pred štirimi leti, s Sergiem pa dobro leto dni nazaj. Delujemo v društvu Ambasadorji nasmeha, v katerem izvajamo aktivnosti in terapije s pomočjo živali. Obiskujemo starejše, otroke s posebnimi potrebami, razveseljujemo pa tudi otroke v šolah in vrtcih, ki jih tudi poučimo o skrbi za živali. Srečna sem, da z Išo in Sergiem tudi v Domu Taber popestrimo kakšno urico in da stanovalcem ter osebju doma na obraz narišemo nasmeh. Vsak obisk je drugačen, unikaten in obogati tudi mojo dušo. Skozi življenje me vodi tale misel: »To stran meje, onstran meje, isto sonce zemljo greje, in bršljan, ki tostran rase, onstran črpa vodo zase.«

Stari ljudje vse verjamejo,
ljudje srednjih let nad
vsem dvomijo, mladi
ljudje pa vse vedo.
(Oscar Wilde)

Pobarvanka

Razgibajmo možgane

1			I		R	I	J	A									
2			I	K		E											
3						P	O	K	O	J	I	T	E	V			
4		M	A	D	A		A	S	K	A	R						
5				J		Z	B	I	N	A							
6				K		B	I	L	I	C	A						
7				O		A	R	A									
8				E		A											
9						M	A										
10				S		R	D										
11		R	U	M	E		A										
12						T	A										
13						I	T	R	E								
14				G		N	K										
15			G	A		I											
16						L	I	V	A								
17				A		A	N										
18		D	I	N		R											

1. Slovensko mesto, znano po rudniku, čipkah in žlikrofh
2. Ribja jajčeca
3. Odhod v pokoj
4. Otok ob Afriki
5. Jazbečji brlog
6. Slovenska slikarka – Ivana (1861-1920)
7. Juhi podobna slovenska narodna jed
8. Pisateljica Peroci
9. Nacionalni izbor za pesem Evrovizije
10. Sladek čebelji izdelek, med
11. Primarna barva
12. Igralka Rina
13. Ljudsko strunsko glasbilo
14. Lesen pokrit hodnik na alpski hiši, balkon
15. Slovenski film »To so _____«
16. Plod oljke
17. Glavno mesto Jordanije
18. Valuta na območju nekdanje Jugoslavije

Smeh je pol zdravja

UJET

»Žena, poslušaj v soboto me ves dan ne bo doma, ker bom šel malo jahat.«
»Mislim, da iz tega ne bo nič, dragi. Kobilica je pravkar telefonirala, da je noseča!«

NE SPRAŠUJ

Srečata se sosedi. Prva: »Gospa, pa menda niste kaj bolni, že 14 dni vsako opoldne vidim zdravnika, ko odhaja iz vaše hiše.«
Druga: »Veste kaj, ko je k vam ves mesec hodil oficir, tudi nisem spraševala, ali je vojna!«

TORTA

Upokojenca sedita v parku in se pogovarjata. »Kako kaj tvoja žena?«
»Kar dobro. Pred dnevi je imela rojstni dan.«
»Koliko pa je bila stara?«
»Raje ne povem. Lahko ti le zaupam, da so bile svečke dražje od cele torte.«

PREHITRA MAMKA

Policaj ustavi 83-letno mamko:
»Gospa, ali veste, da ste vozili neprimerno hitreje od dovoljene hitrosti?«
»Seveda vem, gospod policaj, a moram voziti hitro, preden pozabim, kam sem sploh namenjena!«

Koledarček tedenskih dejavnosti

1	Vsak ponedeljek ob 10:00 v kapeli potekajo VAJE PEVSKEGA ZBORA .
2	Vsako sredo ob 8:45 organiziramo PREVOZE STANOVALCEV v Cerklje (naročite se na recepciji).
3	Vsak torek od 10:00 do 11:30 v dnevnih prostorih potekajo DELAVNICE PLETENJA .
4	Vsak torek ob 10:00 v 1. nadstropju B1 (v dnevnem prostoru) poteka IGRANJE DRUŽABNIH IGER s prostovoljko.
5	Vsak četrtek ob 9:30 imamo BRALNI KROG (1. nadstropje A pod upravo) ali ob 10:00 (1. nadstropje B).
6	Vsak prvi petek v mesecu pride župnik za OBHAJANJE stanovalcev (sporočite na recepciji).
7	Vsak dan od 9:00 do 9:30 se izvaja TELOVADBA v dnevnih prostorih v pritličju in na zaprtem oddelku ter od 9:30 do 10:00 v 1. nadstropju B in 2. nadstropju B, v poletnem času pa na terasi B2.
8	Vsak dan je stanovalcem v uporabo na voljo tudi ELEKTRIČNO KOLO (več informacij dobite na recepciji).
9	Vsak torek in petek dopoldan so varovancem na voljo FRIZERSKE IN PEDIKERSKE storitve (obvezno predhodno naročilo na recepciji).
10	Vsako sredo tekom dneva potekajo različne aktivnosti, namenjene zaposlenim, v okviru izvajanja programa PROMOCIJE ZDRAVJA NA DELOVNEM MESTU .
11	Vsako sredo ob 9:30 v pritličju AP (v dnevnem prostoru) ali na terasi B2 (ob lepem vremenu) poteka DRUŽENJE S PROSTOVOLJKO .
12	Vsako sredo od 10:00 do 11:30 imamo USTVARJALNE DELAVNICE v dnevnih prostorih.

INTERNO GLASILO SVZ TABER:

Novice iz Tabra
september 2017, 2. leto, št. 1
brezplačni izvod

Dom Taber
socialnovarstveni zavod

Šmartno 70,
4207 Cerklje na Gorenjskem
info@domtaber.si
www.domtaber.si
04 / 20 27 600

UREDNIŠKI ODBOR DOMSKEGA ČASOPISA:

Elizabeta Pristav Bobnar, direktorica
Martina Martinčič, socialna delavka
Ana Vrhovnik, pisarniška referentka- receptorka
Nataša Lavtižar, delovna terapevtka
Katarina Bitenc, socialna delavka- pripravnica
Polona Kocjančič, gospodinja oskrbovalka
in zunanji sodelavec **Janez Kuhar**

*Na naslovnici stanovalci v zeliščnem vrtu od leve proti desni: Ana Kovačec, Baldo Bizjak, Franc Štern, Frančiška Vombergar, Ivan Herlec, Ljudmila Božič, Marija Herlec in Alojz Vrtnik.
Fotografije: Janez Kuhar, Jože Žagar in Arhiv Doma Taber*

TISK IN
OBLIKOVANJE:
Tisk Žnidarič d.o.o.
Naklada: 600
izvodov

